

**BALADE
POPULARE
ROMAIA**

Centrul Național de Cultură a Romilor - Romano Kher

Director: Mihai Neacșu

Adresă: Splaiul Independenței 202 A, et. 9, sector 6, București

E-mail: secretariat @cncr.gov.ro

Website: www.cncr.gov.ro

Telefon: 021-313 52 11

Fax: 021-313 52 10

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Balade Populare Romaia / culese și prelucrate de Luminița Mihai Cioabă. -

București : Editura Centrului Național de Cultură a Romilor, 2018

ISBN 978-606-94747-3-0

I. Mihai Cioabă, Luminița (antolog.)

39

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Coordonator proiect: Norica Costache, CNCR-RK

Volum publicat în cadrul proiectului CNCR-RK: „Producție editorială romă”

Exemplar gratuit

CENTRUL NAȚIONAL DE CULTURĂ A ROMILOR - ROMANO KHER

BALADE POPULARE ROMAIA

**Culese și prelucrate de
Luminița Mihai Cioabă**

Editura Centrului Național de Cultură a Romilor
București
2018

O PRINȚESĂ A CUVINTELOR

O cunosc pe Luminița Cioabă de pe vremea când era foarte Tânără. Prințesă a romilor (la propriu, ca fiică a lui Ion Cioabă, dar și la figurat, prin frumusețea ei strălucitoare) mi s-a adresat pentru a-i evalua – în calitate de critic literar – primele texte. Erau versuri scrise de ea însăși, de un exotism și de o prospețime care m-au cucerit imediat, dar și legende române culese de uimitoarea fată-cărturar, similară în mod frapant cu unele legende indiene.

Anii au trecut, Luminița Cioabă are acum o operă și, prin cultura ei întinsă, prin atitudinea emancipată, poate fi un partener de discuție pentru orice om de cultură european.

Baladele române din această carte, culese și fără îndoială prelucrate de ea (cu arta cu care Vasile Alecsandri a rescris „Miorița”), nu seamănă cu nimic din ce se publică la noi în prezent. Surprind prin noutate și încântă prin farmecul lor literar.

Cuvintele Luminiței Cioabă despăgubesc creația literară a romilor sunt de neuitat. Eu, unul, le știu pe de rost și le „recit”, ca replică fără replică, dată celor care se îndoiesc de valoarea acestei creații:

„Încerc să aduc la lumină toată frumusețea sufletului acestui popor minunat pe care oamenii, din necunoaștere, l-au marginalizat. Noi nu suntem numai o etnie, suntem un popor întreg. Misiunea mea nu este ușoară și, din acest motiv, am publicat volumele de poezie în română, engleză, germană

și în limba româii. În limba româii am publicat poeziile tocmai pentru că româii au nevoie de cunoaștere și de aprofundare a literaturii orale pe care au purtat-o mii de ani în sufletul lor, gen de literatură mult mai prețioasă decât salbele de aur.”

În calitatea mea de critic literar, confirm adevărul acestor afirmații făcute de o prințesă (aşa ar trebui numită de acum înainte) a cuvintelor.

Alex. Ștefănescu

CUPRINS

Cântecul Marei	8	Cântecul lui Dințulo	118
<i>E dili la Marati</i>	9	<i>E dili le Dinculostî</i>	119
Cântecul lui Stoica	28	Cântecul lui Ion	128
<i>E dili la Stoikati</i>	29	<i>E dili le Ionostî</i>	129
Cântecul lui Bebi	40	Cântecul lui Finulo	138
<i>E dili le Bebesti</i>	41	<i>E dili le Finulostî</i>	139
Cântecul lui Lăstărică	58	Cântecul Bugului	142
<i>E dili le Lastarikasti</i>	59	<i>E dili le Bugostî</i>	143
Cântecul lui Lena	64	Cântecul lui Budea	148
<i>E dili la Lenati</i>	65	<i>E dili le Budeasti</i>	149
Cântecul lui Loichița	74	Cântecul Ciorului	154
<i>E dili la Loichicati</i>	75	<i>E dili le Ciorasti</i>	155
Cântecul lui Lolea	88	Cântecul lui Trică	160
<i>E dili le Loleasti</i>	89	<i>E dili le Trikasti</i>	161
Cântecul lui Kalo	104	Cântecul lui Iaciulo	168
<i>E dili le Kalesti</i>	105	<i>E dili le Iaciulostî</i>	169
Cântecul lui Gangar	112	Şarpele de aur	198
<i>E dili le Gangaresti</i>	113	<i>O sap o sumnakuno</i>	199

CÂNTECUL MAREI

Cine Mara că era
Mai frumoasă decât ea,
Toată lumea de umblai
Ca Mara tu nu găseai.
Mara rămase orfană
Lumea îi era dușmană
Avea doar nouă mătuși
Ce le-a crescut pe la uși.
Într-o zi de vară,
O mătușă o cheamă:

- D-auzi Mară tu la mine,
Ia cofa asta cu tine
Te du la fântână
Și adă apă îndată.

Mara leneșă nu era,
La fântână se ducea.
Când Bakro pe ea vedea
Că la apă se ducea
Pe al său cal încălecă
La fântână o aşteptă
Și din gură îi grăi

E DILI LA MARATI

Kon e Mara dă kai sas
Šukar sar late manas
Sode e lumea kai phirăsas
Sar late na arakhăsas.
Mara ašili orfano
Lumea sas lakă dušmano.
Înea kakh înea bibeа
Barardeala andel čărea.
Ande khă milahko des,
Lati bibi akhardeas:

- Da ašunes tu Mară mande
Lei bradi akana vasteste
Kai xaing jeatar iuto
Thai an mangă pai šudro.

Mara khandini oi nas,
Kai xaing oi kai găleas.
Kana o Bakro la dikhlea
Kă pala o pai oi teleardea
Pe pehko grast ankăstea
Kai xaing ajukărdea.
Andoa mui lakă phendea

Când în față-i se opri:
- Mară pentru tine mor,
Căci tu ești al meu amor.
De când ochii-ți am văzut,
Cuib dragostea și-a făcut.
Dă-mi apă din mâna ta
Să-mi potolesc patima!

Tot ce e pe lume viu,
Strălucește când tu vii
Cum încet se luminează
Tot văzduhul străveziu.
Tu ești o stea pe cărare.
Soră ești cu nesfârșirea
Pământul sub pasul tău,
Parcă ar fi un câmp cu flori.

Dumnezeu Atot-Sfântul
Te-a lipsit de ai tăi părinți
Fiică ești și zămislită
Din foc-aer-cer-pământ.
Haide dă-mi apă să beau
Setea inimii s-o iau!

- Tu ești domn sau împărat,
Să bei apă încălecat.
De vrei setea să îți treacă
Vino jos și bea oleacă.
De ți-e calul însetat,
Îi scot apă de îndat.

Lakă kana atărdeardea:
- Mară anda tute merau,
Dă kana me kă jeanau.
Kana te iakha dikhlem,
Kuibo kamblimos kărdem.
Anda teo vast pai te peau
E iag me te phabarau!

So sî pe lumea juvindo
Străfeal kana tu aves
Sar lokăs kă dudearăl pe
Sa o čri parugleol pe.
Tu san khă črai po drom
Phei tu san le bigorăhko
E phuw tala teo punro
Luludil sa o kîmpo.

O Dell o Baro-Sfânto
Muklea tu bi dadehko
Šei san tu thai san kărdi
Iag-aero- phuw kovleardi.
De ma pai kaste peau
E truši kaste atărdearau!

- Tu thagar san or rai
Ankăsto te pes o pai.
E truši te jeal te kames
Me tut pai dau tu te pes.
O grst de sî trušalo
Dau les paioro šudro.

De pe cal descălecă
Şi în ochii-i se pierdea.
Când apă din cofă bea,
Mâna stângă-i tremura.

- Apa nu poate să stingă,
Mâna vrea să te atingă.
Să te sărut eu aş vrea,
Atunci s-ar duce setea.

Mară ştii când mi-ai jurat
C-ai să-mi dai inima-odat'
Dară tu peste trei zile,
O să fii Mară soție
O să pleci cu el în lume,
N-o să ştiu nimic de tine.

Mara pe el îl privi
Şi din gură ii grăi:

- Iată timpul a sosit,
Să îți dau ce-am juruit.

- Hai cu mine să fugim,
În lume să rătăcim.

- Tu te-ai îmbătat cu apă
Sau c-o vorbă necurată?
Unde crezi că am putea,
Să ne ascundem dragostea?
După noi ei ar veni

Poa grast o dea pe tele
Andel iakha xasai le.
Kana andai bradi piles,
O vast bičcio kă isdraias.

- O pai našti atărdearăl,
O vast tut kamel te azbal.
Te ciumidau tu kamau
E truši atunci phabarau.

Mară jeanses kă solaxadean
Kana teo illo man dean.
Ta tu pa orta trin des
Mară romni sî te aves
Lesa ande lumea tu jeas,
Khanci pa tute na jeansas.

Mara pe leste dikhlea
Andoa mui kă phendea:

- Dikta o ciro avilo,
Te dau tu muro illo.

- Avta mança te našas,
Ande lumea te xasardiuas.

- Tu matilean le paiestar
Or khă duxo jungalestar?
Kai dašti ame pateas,
Lidui te garadiuas?
Pala amende sahkă aven

Pe amândoi ne-ar omorî.
Şi ne-ar tăia bucătele
Să mânce câinii din ele.
- Nouă unchi nouă mătuşă
Toţi te-au crescut pe la uşă,
N-ai ştiut ce-i dragostea
Şi acum Mară fugi de ea.

- De m-aş ascunde cu tine-n cer,
M-ar găsi un vrăjitor.
De m-aş ascunde-n mare,
M-ar găsi o vrăjitoare.
De m-aş ascunde-n pământ,
M-ar găsi un duh nesfânt.

- Şi atunci Maro preafrumosă,
Unde noi ne-om face casă?!

- Nu te gândi prea departe,
Este un loc se cheamă Moarte.
N-am să fiu Bakro soţie,
Unuia ce nu mă ştie.
Sufletu mi-e aproape stins,
Vino-n codru nepătruns...

O cuprinde cu mult dor
Şi-o muşcă de obrăjor.

- Fii cuminte mă sărută,
Nu fi rău şi nu mă muşcă.
Muşcatura mă părăste,
Sărutul nu se cunoaşte.

Lidon sahkă mudarăń.
Te šinen ame kotoriča
Kaste xan le jukăliča.
- Înea kakh înea bibea
Saofă tut bareardea,
Ci jeanglean soi kamblimos
Mară lean la po našimos.

- Te garadiuaua tusa ando čri,
Sahkă arakhăł ma ākh vrăjitori.
Te garadiuaua ande marea,
Arakhăł ma ākh vrăjitoarea.
Ande phuw te garadiuaua
Duxo bisfânto arakhălama.

- Thai atunci Maro preašukar,
Kai ame kărsa amengă khăr?!

- Na de tu godi koa durimos,
Sî khă than kai bušol Mullimos.
Nai te avau Bakro romni,
Iekhăhkă bijeanglini.
Muró dii sî phabardo,
Av ando văš o záleno...

Astarăla maškarăstar
Dandavela o bukatar.

- Av xarano ciumidema,
Na av jungalo ta xama.
Pírilmă o dandaldimos,
Ci diciol o ciumidimos.

Bakro nu mi-o asculta
Şi pe Mara o muşca.
Cămaşa i-o sfâşia
De iubire se îmbăta.

Sub un colt pierdut de cer,
Cei doi gustă-ncet amor.
Atât Mara că stătea
Până apa se încălzea
Calul alb că necheza
Şi atunci Mara că pleca.

Când acasă a ajuns,
Mătuşa aşa i-a spus:

- De ce cămaşa s-a rupt
Şi obrazu-ţi este supt?!

Mara se îngălbeni
Şi din gură ii grăi:

- Pe lângă un rug am trecut,
Obrazul mi-a zgâriat...
Cămaşa mi-a sfâşiat,
Am căzut, m-am 'piedicat...

- Spune Mară ce-ai făcut,
Că apa s-a încălzit.
Zgârietura rugului,
Are dinţi c-ai omului?
Cămaşa nu e agățată,
E de-o mâna sfâşiată.

O Bakro ci mai ašunela
La Mara o dandarăla.
Lako gad šinelales
Kamblimastar mateolas.

Tala khă kotor črehko
Zumade lokăs o amoro.
Kaiti e Mara kai bešelas
Ji pune o pai tateolas
O parno grast armintilas
Thai e Mara atunci găleas.

Kana khără arăsleas,
Lati bibi kă phendeas:

- Sostar teo gad sî šindo
Thai teo mui dandaldo?!

E Mara gălbenisardea
Thai andoa mui phendea:

- Man khă rugo astardea,
Mîră buka ciuřindea...
Muřo gad kai šindea,
Ambladilem, thai pelem...

- Phen Mară so kărdean,
Kă o pai părisardean.
O derîmos le kanrăhko,
Nai les dand sar manušecko?
O gad nai astardino,
Khă vastestar sî šindo.

Au legat-o c-o frânghie,
Au afumat-o cu tămâie.
Nouă unchi, nouă mătuși,
Ce le-a crescut pe la ușă.

Veniți lume să vedeți,
Ca Mara să n-ajungeți.

Că Mara s-a pângărit
Și acum moare-n asfințit.

Mare bici în mâna au luat
Și în Mara atât au dat
Pân' ce săngele țâșnea
Din săni și ea leșina.
Dar pe Bakro nu-l spunea
Oricât era durerea.

Atunci Bakro ce făcea
În oraș el că-mi mergea.
La un lemnar se opri
Și din gură îi grăi:

- Auzi, domnule la mine,
Am o vorbită cu tine
Să-mi faci omule un sieriu
Că eu m-am dus pe pustiu.
Nu e unu obișnuit
Pentru un trup la odihnit
Tu aşa să-l potrivești,
Pentru doi să-l găzduiești

Phangline la khă šelesa
Thuwarde la tămīasa.
Înea kakh înea bibeа,
Kai la kă bareardinea.

Aven lume te dikhăн,
Sar e Mara te na arîsîn.

Kă e Mara sî te merăll
Kana o kham perăll.

Bici ando vast line
Ande Mara kai dine.
Ji kana o rat xutilea
Andal ciuča oi zalila.
Ta le Bakrăs ci phenela
Sode dukha la sas la.

O Bakro som kai kărdea
Ando foro kai jeala.
Kakh kaštari atărdeola
Thai andoa mui phenela:

Raia tu mande, ašun,
Khă orbiça te phenau
Khă kašt te kărăs mangă
Kă me gălemtar mangă.
Nai khă kašt sar kărdeol pe
Andakh manuši korkoŕo
Tu kadea te lašarăs les,
Anda dui te malaves les.

Că mireasa ce va ține
Este o rază fără nume.
Să-l aduci de dimineață
La șatra cea țigănească.

La spițerie mergea
Și un galben îmi dădea
Pe-o sticluță colorată
Ce ia viața din om toată.
A mai luat o lumânare
S-o aibă de împăcare.

Când acasă că venea
Pe un copil că chema.
Multe dulciuri ii dădea
La Mara îl trimitea.
Să prindă vorbă cu ea:

- Spune-i să vină la noapte
În locul nostru departe.

Copilul mic că s-a dus
Până la Mara a ajuns...
Nimeni nu sta lângă ea
Deabia ochii deschidea.
Aruncau apă și foc
Că s-a dus al ei noroc.
Trei zile de aștepta
Mare nuntă că făcea.
Mare nuntă cu mult dar
Ce nu cunoaște hotar.

Kă e tărni kai nikărără la
Bi anavehko dudeară la.
Kana pharadeol o des,
Kal çäre tu te anes.

Kai spiçăria gălea
Thai galbăno kai dea.
Pekh çînori oieguça
Kai lel sea e civaviça.
Thai khă momeli mai lea
Te avel le împătimahkă.

Kana khără avileas
Khă řeaorăs akhardeas.
But guglimata les dea
Kai Mara o les tradea.
Lakă kadea o phendea:

- Phen lakă te avel reateako
Ando văš la xaingako.

O řaoro kă gălo
Ji kai Mara arăslo...
Khonikh nas paša late
Le iakha oi pîtärdea.
Šudenas pai thai iag
Kă xasardea pesti bax.
Trin des te ajukărdino
Baro abeau sas kărdino.
Baro abeau pativasa
Bară baxtalimasa.

Însă neghioaba de ea
Şi-a vândut dragostea.
Aşa din gură grăiau
Şi la ea nu se uitau.
Copilul s-a dus încet,
La ureche i-a şoptit
Porunca a îndeplinit
Fără să fie văzut.

Iar când noaptea avenit
Cei doi iar s-au întâlnit.
Lângă tufanul cel verde
Nimeni pe ei nu-i vede.
Mara era a lui mireasă.
Bakro mire o duce acasă.

- Iubita mea nefericită,
De valul lumii ai fost rănită.
O, timp rămâi pe loc,
Căci zorii aduc moarte.
Simt gustul morţii viu
Alunecând în mine ca un râu.
Dar după zi e noapte
Şi a opri nu se poate
Oricât ai dori
Mersul timpului.

Un praf din cer căzu
Şi chipul lor văzu
Argint şi diamant,
Iubire în neant

Ta o dilimos lako
Bitindea o patimos pehko.
Kadea andoa mui phenenas
Pe late na dikhānas.
O saoro gālo lokās
Thai phendea koa kanoró.
O divano o pherdeas
Bi kaste avel dikhlinō.

Kana e reat avileas
Kolalal dui maladileas.
Paša o kašt o záleno
Le văšestar gardao.
Lesti tărni e Mara sas.
Bakro khără nigărdeas.

- Mîří drago bibaxtali,
La lumeatar tu mardi.
O, ciro po than te ašes,
Ko mullimos anel o des.
Atearau o juvindo merimos
Sar ande mande sî isdralimos.
Ta pala o des avel e reat
Te atărdeol na daštil pe.
Sode me sahkă kamau
O phirimos cirohko.

Khă poši andoa črii pelea
Thai lengo mui kai dikhlea
Rup thai diamanto,
Kamblimos ando neanto

Iar luna de pe cer
Plâng ea cu stelele-n nor.

E gata inima să moară
Trupul simt cum se coboară
Nu e mai crud destin
Să suferi, vai ce chin.

Când noaptea se bătea
Cu ziua ce venea
Un ultim sărut
Și vraja s-a rupt.

Bakro aprinse lumânarea
Brațele le întindea
Pe Mara o cuprindea.
Otrava că au băut
Viața lor s-a sfârșit.

Nimeni nu poate să ajungă
Dragostea lor să o stingă.

În zorii de dimineață,
Prin roua ierbii în ceată
O căruță se oprește
Pe loc moartea o vestește.
Că aduce măre cu ea
Un coșciug de nu-ți venea
Ca să crezi cu adevărat
Ori în somn că ai visat.

Po črii o šonuto rovelas
Le čraiença kai garadeonas.

Sî gata muŕo illo te merăll
O stato atearau sar kă perăll
Ivand destino sas ame
E dukh, te astarăl ame.

Kana e reat kă mardeolas
Le desăsa kai avelas
Khă palal ciumidimos
Thai šindilo drabarimos.

E Momeli o Bakro astardea
Le vast kă tinzosardea
La Mara ande angali lela
Thai e otrava vazdela
Lendi civava atärdeola.

Khonikh našti te arăsăl
Lengo kamblimos te lel.

Kana o des phardilo,
Andai iASF la čareati
Khă urdon atärdeola
O merimos anela.
Kă anel kadea pesa
Khă kašt ta ci pateasa
Kă dikhăs les čacimasa
Or ande lindri soimasa.

Unii cruce își făceau
Sicriul îl blestema,
Cum că nu au trebuință
N-a murit nici o ființă.
Dar mătușile deodat'
Zbierară cu un oftat:

- Nu e Mara de găsit,
Pentru ea a fost brodit.

Lângă tufanul cel verde
Lumânarea încet mai arde...
Strâns lipiți îmbrătișați
Sunt doi morți adevărați.
Deabia atunci au priceput
Că sicriu a fost tocmit.
Într-un cerc au înconjurat,
Multe lacrimi au vărsat.
A venit popa din sat
Și cu ochiu 'nlăcrimat
Au lăst mireasă cu mire
Spre a fi de pomenire.

La umbruța teiului
Este locul dragului.
La un loc într-un mormânt
Se odihnesc sub pământ
Drag cu drag cu draga lui
Împotriva timpului
Se odihnesc în tacere,
Unde nu-i nici o durere.

Culeasă de la unchiu Mocanu a lui Miu și Leanka
8 Mai 1984

Unii trušul kărănas,
O kašt armaia denas,
Kă o lende na kamblea
Khonikh Devlla na mulea.
Ta le bibea line sama
Thai çpina thai rovena:

- Nai e Mara arakhlimasti,
Anda late sî čacimaste.

Paša o văši o záleno
E momeli mai phabol...
Tidine ande angali
Dui mulle arakhadile.
Atunci on atearde
Kă o kašt sas tomnime.
Dine roata le mullen
But iasfa on kă šorăń.
Oč o rašai avilo
Lesti iakh iasfardea
Mekle la tărnea le tărnresa
Kaste ašel pomenime.

Kai ušal le teiosti
Sî o than le dragohko.
Andekh than sî praxome
Talai phuw sî thodine
O drago pehka dragasa
Ando ciro civavasa
Ciion ando ujimos
Kai nai cikh dukhaimos.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI STOICA

Într-un loc sunt adunați
Cu săraci și cu bogăți.
Când la drum au ajuns
Așa din gură au spus:

- Unde să mergem acum,
Să mân căm Paștele-n drum?
Să pornim în satul Cerna
Acolo ar fi te arăsăna.
Că e Cerna sat bogat,
Pe trei dealuri aşezat.

Când oamenii au plecat,
De ploaie n-au scăpat.
La jumătatea drumului,
La marginea codrului,
Mare ploaie îi prindea,
Mare nămol se făcea.

Multe care răsturna,
Drumul se împotmolea.
Din noroi deabia ieșeau,
Caii li se înecau.

E DILI LA STOIKATI

Andekh than sî tidine
Ku cioră cu bravale.
Kana koa drom arăsle,
Kadea andoa mui on phende:

- Karing ame kaste jeas
E Patradi kaste xas?
Te telearas ande Cerna,
Oč Devlla te arăsăna.
Kă e Cerna gaw bravallo,
Pe trin pleaia thodino.

Kana oč on telearăna.
Andoa brîšind ci skăpina.
Koa dopaši le dromehko,
Ando gor le văšehtko,
Baro brîšind astardeale,
Bari cikh kovleardeale.

But urdona muial dela,
Ande cikh kă așena.
Andai cikh dabea anklena.
Lengă grast kă tasona.

Mulți în urmă rămâneau.
Și acolo îmi stăteau.

Doat Tinezu om bogat,
A ajuns primul în sat.
Frumos cortu întindea
Și în sat el se ducea.

Nevastă-sa ce făcea,
Straita pe umăr punea
În sat ea că îmi mergea
Și la lume ea ghicea.

O ciobăniță o vedea
Și la ea se îndrepta.
Stoika spuse ce o doare
Și ea fu prea cinstitoare.
‘Nouă lâne a luat,
Opt brânze-n traistă a băgat.
Și o sută de argint,
Că adevărul a grăit.

Amboldinar ea a pus
Și deabia o ridică sus.
Când pe poartă ca să iasă,
Ciobanu'napoi o trasă.
De pe cal el sări,
Pe țigancă o opri.
Cojocu-și aruncă jos,
O ia de mâna frumos.

But palal kă ašena
Thai oč kă bešena.

Doa Tinezo o bravallo,
Ando gaw arāslo.
Šukar čāra anzarăla
Ando gaw o telearăla.

Lesti romni so kărdeas,
Straiça po dumō thodeas,
Ando gaworo oi teleardea
. La lumeakă drabardea.

Khă kîrlai kai dikhlea,
Karing late oi gălea.
Lati dukh Stoika phendea,
Thai lakă oi but kai dea.
'Înea pošoma bakreakă,
Oxto kotor tiralehkă,
Av, i dakh sell rupuni,
Kă sas bari drabarni.

Boldinari kai thodeas,
Thai e straiça d' vazdeas.
Poa udar kana te anklel,
O kîralo la çîrdel,
Pa o grast o xutileas,
La romnea atärdeardeas.
O poštin tele šudel
La vastestar o kai lel.

- Ce e traista încărcată
Şi de ce-i aşa îndesată?
Ce ţi-a făcut țiganca
Să-mi fure mie munca?

- M-a ghicit şi m-a măjit,
Nouă lâni i-am dăruit.
Opt bucăți de brânză a luat,
Răul de l-a alungat.
Şi o sută de argint,
Țigăncii i-am dăruit.
Vrăjile ne-a desfăcut,
Numa bine ne-a făcut.

Mâna pe ea îmi punea
La mare-casă o ducea.
Şi începu a povesti,
Din traistă a înşirui.
Ce țiganca căpătă
De la a lui soție proastă.
Ce crede-n vrăjitorie.

Jandaru suflă-n goarnă
Tot satu se adună.
Tot satul s-a adunat
Şi la țigani a plecat.
Când la corturi au ajuns,
Nimic din gură n-au spus.
Corturile au dărâmat,
La altele foc au dat.

- Sostar e straiça pherdi
Thai bešel phuteardi?
So kärdea tukă i romni
Te ciorăl mîrî buti?

- Drabardea ma pitărdea ma,
Înea pošoma me dem la.
Lea oxto kotora tiral,
O nasul kaste jeal,
I khă šell rupuni,
Lea kă oi sî drabarni.
Le farmecii pîtărdea,
Numai mišto oi kärdea.

O vast pe late thodeas,
Koa khäbroro nigärdeas.
Oč lea kaste phenel,
Andai straiça avri te del.
So e romni kai leas
So lai gaji dili deas.
So andel farmecii pateal.

Jandari ande turlinka phurdel
Sa o gaw kai tidel.
Sa o gaw tidea pe
Karing le rom on găle.
Kana kal çäre arăsle,
Khanci andoa mui ci phende.
Le çäre kă perade,
Avrăngă iag kă dine.

Atât în țigani dădeau,
Sub căruțe că intrau.
Un copil dat al dracu,
Un cuțit i-a tăiat cracu,
A ieși în fața lor
Și le-a spus:
- „Domnilor,
Potoliți-vă oamenii
C-au omorât țiganii.
Eu vă dau pe Bulibașa,
Dar nu mai dați cu cravașa”.

Atunci goarna că sună,
Tot satul se adună.
Pe Tinezu l-au luat
Și la români că l-a dat.

Și l-au dus la judecată,
Unde e Stoica legată.
Să fie de învățătură
Să mai crezi-n ghicitură.

Nouă ani și nouă des
Ca ea sa nu ajungeți.

Frunză verde trin patrea
Toți țiganii se ducea.
Doar Tinezu al ei bărbat
Rămase singur în sat.
Acolo el rămânea
Pe Stoka o aştepta.

Kaditi andel rom kai dena,
Talal urdona bešena.
Khă řaoro mai bengăhko,
Šindea ākh řuri lehko krako,
Ankăsto angla lende
Thai phendea:
- „Domnilor,
Potoliți-vă oamenii
C-au omorât țigani.
Eu vă dau pe Bulibașa,
Dar nu mai dați cu cravașa”.

E turlinka kă bašli,
Sa o gaw tideape.
Le Tinezos kai line
Thai kal gaje kai dine.

Nigărde les thai phangles
Paša e Stoika les thodeles
Kaste avel sîkaimos
Na patean ando drabarimos.

Înea bărši thai înea des
Sar late te na arăsăs.

Zăleno thai trin patrea
Sa le rom telearăna.
Toa Tinezo o rom lako
Korkoro ando gaw ašela.
Oč Devlla o ašela
La Stoika ajukărăla.

Atât el că aşteptă,
Pân' timpul că zbură.
Copilu de doi anșori
S-a făcut de unșpișori.

Sta ascuns sub căruță
Și mâncă mămăliguță.
Tinezu bătea căldare
Să aducă de mâncare.
O găină grasă,
Grasă și gustoasă,
Supa să-i gătească.

El în zori pornise.
Să vândă căldare
Să facă de mâncare
Pentru a lui soție.
Că iasă din pușcărie.
Stoica pedepsita
Și nepripășita.

Ziua ca venise,
Stoica că ieșise.

- Ieși copile afară
Vântul mă doboară.
Unde-i tatăl tău
Spune-mi fătul meu?!

- Tata-i c-o căldare,
Să aducă de mâncare,

Kaditi o ajukärdea
Ji kana o ciro nakhlea.
Šavoro duie bäršengo
Kärdilo dešuiekħähko.

Taloa urdon garado
Xǎiç xalas bokhalo.
Tinezo maräl kakaii
Te anel texara khainii.
Khă khaini thuli
Thuli thai bari,
Kaste tiravel zumi,

Ando gaw o teleardea.
Te bitinel la kakavea.
Xabe o te tiravel
Andai romni kai avel.
Kă andoa becio oi anklel.
E Stoika e došali
Thai e bibaxtali.

O des kă avela,
E Stoika anklela

Ankli avri šaorea
Peraven mal bravallea.
Kai lo tiro dadd
Phen mangă akana?!

- Gălo o la kakaiasa
Te avel khără la khaineasa,

Că azi e o zi mare,
Iese din închisoare.

Iată că Tinezul vine
Și la copil că îi spune:

- Pernă tu n-ai pus
Mamei tale jos.

- Astă-i mama mea,
El se întortochea
Și se împiedica.
Iar se ridica.
Sus, sus îmi sărea
Mort el îmi cădea.

Culeasă de la Brati a lui Sullimano
18 Mai 1985

Kă adesea sî khă des baro
Kai oi sas phangleorî.

Dikta kă o Tinezo avela,
Thai le šaorâhkă phenla:

- Šerand ci thodean
La ci prinjeandean.

- Mîrî dei sî kadea,
O ambladeola
Thai lopînzîla.
Pale vazdela pe.
Opră,opră xutilea
Mullo o perăla.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI BEBI

Hai do Bebi, mare Bebi,
Cum în pădure sunt cerbi.
Şi mare si bogat
De lume ascultat.
Sus la soare se uita
Şi din gură cuvânta:

- Ia privişi oamenilor
Iarba-n urma cailor.
Grădinile voi aţi spart
Prea mult aţi ghicit.
Mămăligă să făceţi
Slană grasă sa mâncăti.
Că mult mers noi avem
În alt sat să ajungem.

Țiganii ce au făcut
Corturile au doborât.
Au pus cu toți au plecat
În alt sat îndepărtat.
Bebi lor că a strigat
Şi îndată l-au ascultat:

- Mo romale, mo phralale,

E DILI LE BEBESTI

So do Bebi, baro Bebi,
Sar ando văsi sî le cerbi.
I baro i dă ašundo
Le romengo thagardo.
Opră po kham dikhlea,
Andoa mui kai phendea:

- Mo šavale dikhănta,
Le čarea xalel grasta.
Phardade āl rom le barea,
Le romnea but deabardea.
Le xăiça tiraventa,
Le masa-l thule xanta.
Kă sam ame kaste jeas
Ande aver gav te arăsas.

Le rom som kai kărde,
Pehkă čare ararde,
Thai thodine thai trade.
Dur Devlla on ašade
O Bebi mui kai deas,
Thai lengă so phendeas:

- Mo romale, mo šavale,

Auziți cu toți șavale.
La primar și voi să mergeți
Apa dincol s-o treceți.
Veste de noi să îi dati.
Frumos cu el să vorbiți.

Atunci Bebi ce-mi făcea,
La mare casă mergea.
Când mai mare l-a văzut
I-a pus scaun de sezut.
Pe scaun l-a așezat
Vorbă cu el a intrat:

- Auzi Bebule un cuvânt,
Ce îți spun nu-i vorbă-n vânt.
Caii să nu le lăsați,
Nici de lucru să nu-mi dați.
- Bine, bine, domnule.
- Îți mulțumesc Bebule.

Atunci Bebi ce-mi făcea
Acasă că îmi venea.
Ăilalți la primar au fost,
Dar el i-a luat la rost.
Pușca-n mâna a luat,
Câinii că i-a dezlegat,
După țigani a fugit
Până nu a mai răzbit.
Când acasă au ajuns
În fața lui că au spus:

Ašunen tume romale.
Jean i tume ka do rai,
Jean i tume înteał o pai.
Te den dă štire e caear,
Divânin lesa šukhar.

So do Bebi som kărăla
Koa khăr le forohko jeala.
So o baro kai kărdeas
Poa skamin o uștileas.
Le Bebehkă kai thodeas.
Thai o lekă kă phendea:

- Auzi Bebule un cuvânt,
Ce spun nu-i vorbă-n vânt.
Caii să nu îi lăsați
Nici de lucru să nu-mi dați.
- Bine, bine domnule.
- Îți mulțumesc Bebule.

So do Bebi kai kărăla,
Ăta khără kă d'avela.
Kolaver rom koa rai sas,
Kana len o rai dikhleas:
Iag andoa karfin kai leas,
Le juklen drom kai deas,
Thai pala le rom nașleas,
Ji pune len ci dikhleas,,
Khără'l rom d'avile,
Thai kal çare arăsle.

- Auzi tu măi Bebina,
Mare ești Thagarina.
Primarul ne-a izgonit
Rău de tot ne-a năcăjit.
Pușca la noi a luat
Câinii că le-a dezlegat
După noi s-a năpustit
Până nu a mai răzbit.

Când Bebi că auzea
Pe nevastă-sa o chema:

- Makră caută sub roată
Scoate afară a mea boată
De toată lumea știută
În argint dăltuită.

Makra că l-a ascultat
Mâna sub roată a băgat
Boata-n mâna a luat
Și la Bebi că i-a dat.

Atunci Bebi ce-mi făcea,
Pe mâna că o strângea
Și la primar se ducea.
Când primaru că-l vedea
Scaun lui că-i întindea
Tare s-a cam bucurat
Și cu el mâna a dat.
Pe obraji l-a sărutat
Și apoi l-a întrebat:

- Ašunes mo, Bebina,
Bre tu san thagarina.
O rai amen našadea,
Ašun so mai kärdea:
Iag andoa karfin leas,
Le juklen drom deas,
Pala amende prastaias,
Ji pune na mai duikhleas.

Kana o Bebi ašundeas,
Pehka romnea akhardeas:

- Makră šuta o vast kai roata,
De ta ma man mîrî boata.
Kata sai lumea dikhli,
Mîrî boata e rupui.

So doi Makra kai kärdeas,
Vast andai roata šuteas
Thai e boata ankaladeas.
So do Bebi kai kärdeas.

Vast pe rowli o thodeas
Thai koa rai teleardeas.
Kana o rai les dikhleas,
Skamin o Devla, kai leas
Thal Bebeskă o thodeas.
Lesa vast mundro kai deas
Thal Bebes o ciumideas.
Kadea lesî o pušleas,
Kal iakha lehkă dikhleas:

- Bebi ce este cu tine.
- Am venit și eu la tine.
- Auzi Bebule la mine
Fiindcă am dat ochii cu tine,
Să bem un rachiu de prune.

- Eu am fost aseară beat
Si mă simt ca căpiat.

Primarul a mai vorbit
În ochii lui a privit:

- Fiindcă ești în cas' la mine,
Să beau o cafea cu tine.

Când primarul că s-a dus
În cafeauă ce a pus
Otravă el a băgat
Și la Bebi că i-a dat.
Când Bebi că a sorbit,
Mari friguri l-o coperit.
Pe skaun el clănțănea
Îi venea tot a cădea.
Atunci Bebi ce-a făcut,
Pe boată s-a sprijinit.
Omu' la el s-a uitat,
Hoțește l-a întrebat:

- De ce numai stai la mine,
Să vorbim amândoi bine?!

- So sî tusa Bebina?!

- Mança nai khanci raina.

- Auzi Bebule la mine,
Fiindcă am dat ochii cu tine,
Să bem un rachiu de prune.

- Eu am fost aseară beat
Și mă simt ca căpiat.

O rai som kă phendeas,
Pe leste orta dikhleas:

- Fiincă ești în cas' la mine,
Să beau o cafea cu tine.

Kana o rai kai găleas
Kai kafeaua som kărdeas,
Drom farmako late deas
Thai koa Bebi kă andeas.
Kana o bebi kă pileas,
Jungale šill astardeas.
Po skamin našti bešel,
Kamel tele te peräl.
Som Bebi kai kărdeas,
Pesti rovli po vast leas.
O gajo kai dikhleas,
Ciorikanes o pušleas:

- De ce numai stai la mine,
Să vorbim amândoi bine?!

- Ce ai făcut, n-ai făcut bine,
Eu mă încrudeam în tine
Ca și inima din mine,
Așa mă încrudeam în tine.

Așa Bebi că i-a spus
Și din casa lui s-a dus.
Pe drum cum el mergea
O găsi pe nevastă sa.
Că mergea ca să ghicească
Mâncare ca să găsească.

- Satu dracului îl lasă
Haide și du-mă acasă.
Atunci Makra aşa i-a spus,
Și-a mușcat buza de sus:

- Satul meu ca să îl las
Cu tin' să mă duc acas'
Să mor ar fi mai bine
Dar eu nu mă duc cu tine.

S-a dus D-ne și-a plecat,
Înapoi nu s-a uitat.
S-a dus Bebi s-a tot dus
Cine în calea lui ajuns?
Fata lui cea mai mare,
Ce-i frumoasă ca o floare.

- Lasă-l dracului de sat,
Nu vezi morții că sunt dat?

- Ce-ai făcut, n-ai făcut bine,
Eu mă încrudeam în tine,
Ca și inima din mine.
Așa mă încrudeam în tine.

Kadea o Bebi kai phenela,
I lela thai teleărăla.
Po drom Devll o kai jeala,
Pehka romnea arakhăla.
Kă jeala te drabarăl,
Vareso xabe te anel.

- Mukles bengăhko dă gau,
Xaida mança kă merau.
So e Makra kai phendeas,
Peskă ušt dandaldeas:

- Muro gau te mekau,
Parpale te amboldau.
Mai mišto me te merau,
Ta kadea me ci kărău.

Thodea pe Devlla găli,
Parpale ci avili.
Leape o Bebi teleardeas,
Kas ando drom maladeas?!
Peska šea ta la barea,
Vai i la tomnimeanea.

- Mukles bengăhkă dă gau,
Avta mança kă merau?

Fata lui aşa i-a spus
În timp ce mergea în sus:
- Satul meu eu nu îl las
Ca să te duc eu acasă'.

S-a dus Bebi tot s-a dus
Cine-n faţa lui s-a pus?
Bunica lui cea bătrână
Care l-a luat de mână.

- Dracului de sat îl lasă
Haide şi du-mă acasă?

Când bunica l-a văzut,
Traista ea vânt i-a făcut.
Îl ducea, av, cum putea
Şi acasă ajungea.
Atunci Bebi ce spunea
Inima în el plângcea:

- Bună, bună a mea bună,
Auzi care e treaba.
Mare frig că mi-a venit,
Ceaţă-n faţă mi-a căzut.

Când bunica auzea,
O scândură că spărgea
Focul mare îl încălzea
Şi Bebi aşa spunea:

- Întinde păturile,

So lesti šei kă phendeas,
Pe leste na ci dikhleas:
- Muřo gau me ci mekau,
Parpale ci amboldau.

Leape o Bebi mai găleas,
Kas ando drom arakhleas?!
Pehka da, da la phurea
O lakă kadea phendea.

- Mekles bengăhko dă gau
Avta mança kă merau?

So lesti baba kărdeas,
Straiča poa dumo šudeas,
Vastorăstar astardeas,
Thai kai čara nigărdeas.
So do Bebi kai phenela,
Lehko illořo rovela;

- Babă, baabă mîră baba,
Ašun savi sî e treaba.
Mangă šill dă avilea
Negurea,bară, kalea.

Kana lesti baba ašunla
Khă sluti kai pharavela.
E iag kă tatearăla les.
Thai o Bebi kă phendeas:

- Tinzosarta'1 ponevea,

Aprinde lumânările.
Că nu e timp de scăpare
Eu nu o să mai văd soare.
Doamne dă să nu merau
Până fac so eu jeanau.

Ce Bebi că îmi făcea,
Puterile își strâng ea.
În mâna dopo prindea
In pământ că mi-l bătea
În mijlocul corturilor,
În locul blestemelor.
Nici mai mult că nu a stat
Și fiică-sa a picat.
Fain mâna pe ea punea
Și la dopo mi-o bătea.
Mult timp nu mai trecea
Si nevastă-sa venea.
Și mâna pe ea a pus
Și oamenilor a spus:

- Cin' d'acolo le-o desface,
Cine asta o va face,
Să moară ca el acum
Nevasta să-i fie-n drum.
Legată și blestemată,
De toată lumea scuipată.

Când vorbița a isprăvit,
Pe el moartea l-a lovit.
El era și îngropat,

Astarta le momellea
Kă manai ma butoro
Te na dikhau khamoro.
Devlla me te na merau,
Ji kai kărau so jeanau.

Som do Bebi kai kărdeas,
Pesti zor, Devlla tideas.
O dopo andel vast leas
Thai ande phuw kai mardeas.
Ando maškar le çärengō,
Kai sî o than le armaiango.
Kana o dopo mardeas,
Lesti šei kă d'avileas.
Mundro la Devll astardeas,
Thai koa dopo kă phangleas.
But ciro ci mai nakhleas
Lesti romni avileas,
Vast pe late o thodeas.
Le romengă o phendeas:

- Kon pîträiale oçal
Orkon te avela cioreal.
Sar leste on te merän
Lesti romni te ašen,
I phangi,thai dini arman,
La lumeatar ciungardi.

Kana o lengă phendeas,
Vi thodea pe thai mulleas.
Kana'1 rom les nigärde

Nimeni nu le-a dezlegat.
Când țiganii se întorceau
Cele două că strigau:
Pe ele să le desfacă
Ca să se ducă la groapă.

- Zurka, Zurka phiramnea,
Hai desfă astea dorea,
Că muierea am să-ți fiu,
Și am vrut de când mă știu.

Atunci Zurka i-a grăit:
Și Makra a auzit:

- Sărac sunt eu bărbat,
Tu ai avut un împărat.
Și bogat și auzit,
De toată lumea știut,
Iar tu capu i-ai mâncat.
Lasă-mă sărac, curat.

Nu pot blestemul să-l iau,
Ție drumul ca să-ți dau.
Blestemul e blestemat,
De moarte e însemnat.
Cin' pe tin' te-o desface,
Moarte cu mâna își face.

Makra când a auzit,
A rămas ca și trăsnit,
Frânghia ea a mâncat

Kola ašile phangle.
Kana kata-i groapa avena,
Mui on kă ma dena
Len kaste pítărän
Pala o Bebi te arásän.

- Zurka, Zurka phiramnea,
Av pítär tu le dorea,
Kă me tut akana lau
Pala tute me merau.

Tale o Zurka so phendea,
Thai e Makra ašundea:

- Me sîm ākh manuši cioŕo,
Sas tu tut rom bravallo.
Bravallo thai ašundo,
Sa la lumeatar janglo,
Sa xalean lehko šero.
Mekh ma cioro thai ujo.

Me tut našti pîtrau,
Kaste o amino te lau.
Le armaia kai o thodeas,
Angla kana da mulleas.
Le armai le jungale,
Thon le manušes tele.

Thai e Makra som kárdeas,
O selo andel dand leas,
O selo oi xaleas

Dinții în ea a băgat.
Spre cimitir a luat.

Noaptea pe la răscruce,
Trece Makra pe la cruce,
Cu ciukuri la pălărie
Crapă Makra de rușine.

Culeasa de la Mello a lui Toma Istrate
1 februarie 1986

Ji pune oi pîtărdeas.
Koa cimitiri našela.

Noaptea pe la răscruč,
Trece Makra pe la cruce.
Cu ciucuri la pălărie,
Crapă Makra de ruşine.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI LĂSTĂRICĂ

- Lăstărică, šaorea,
Ai mai strâns gologaia?
La cei albi să mă duci
Într-acolo să apuci.

- Frunză verde dă lămâia,
Am adus Prosoapă mia.

- Bine c-ai adus o mie
Și o litră de răchie,
La cei albi să mă duci,
Într-acolo s-o apuci.
Văšăria-i văšero,
S-a dus al meu šero.

- Prosoapă nu te da proastă
Că tu încă nu ești moartă.

Caii la căruță că punea,
Și la spital o ducea.

- Ce-i cu tine Lăstărică?
Am venit cu a mea mândrucă.
Eu îți dau cinci mii de franci,
Operație să-i faci.

E DILI LE LĂSTĂRIKASTI

- Lăstărikă šaorea,
Mai kărdean gologaia?!
Te nigrăs ma kal parne,
Kai sas mangă shinade.

- Frunză verde dă lămîia
Andem Prosoapă khă mia.

- Mišto kă andean khă mia,
Thai vi ākh tila rătia,
Te nigrăs ma kal parne,
Kai sas mangă shinade.
Văšăria-i văšero
Jealtar muro šero.

- Prosoapă na av dili
Kă tu ci san mulli.

Urdon grastença kai thola
Kal parne kai nigără la.

Ce-i cu tine Lăstărică?
Am venit cu a mea mîndrucă.
Eu îți dau cinci mii de franci,
Operație să-i faci.

- Ce ai făcut, n-ai făcut bine
Că acum ai venit la mine.
Ai ajuns prea târziu,
Boala asta toți o știu.

Poți să daui și vaci cu lapte,
Operație nu se poate.
Nu e boală de cuțit,
Să se vindece curând.
Asta-i boală de mormânt,
N-are leac decât pământ..

Când el Doamne a auzit,
În picioare a înlemnit.
Cu greu se mai ridică
La Prosoapa de mergea.

- Lăstărică al meu bărbat,
De mă lași la spital în pat
Să te taie doctorea
Să te facă bucățele,
Să mânce cainii din ele.
Muștele să te zbârnie
Să umple lumea de tine.

Vășeria-i vășero,
S-a dus al meu șeroro.
În căruță o punea
Și acasă o aducea.

- Spălați și îmbrăcați-mă,

- Ce ai făcut, n-ai făcut bine
Că acum ai venit la mine.
Ai ajuns prea târziu,
Boala asta toți o știu.

Poți să daui și vaci cu lapte,
Operație nu se poate.
Nu e boală de cuțit,
Să se vindece curând.
Asta-i boală de mormânt,
N-are leac decât pământ.

Kana o Devll așundeas,
Anda pînărănde peleas.
Andel vast uștileas
Thai kai Prosoapa găleas.

- Lăstărikă bre kukoa
Te mekăsa ma kata,
Te šinen tu āl doktorea,
Te šuden tu pel barea.
Te kărän tu kotora,
Te zbîrnin tu le mača.
Te pherdeo e lumea sa.

Văšăria-i văšero
Gălotar muro šero.
Urdon foršipano thola,
Thai khără la kă nigărăla.

- Xureaven ma, xalaven ma,

Frumos aranjați-mă.
Copilași și nevăstuțe,
Voi mie mi-ți fost drăguțe.
Ia cu toții să mergeți
Iarbă-n mâini să aduceți.

Aduce-ți și un fir de floare,
Că n-am păcate sub soare.

Când iarba că i-au adus,
Ochii ea că le-a închis.

- Murit Prosoapă, murit,
Mari dureri tu ai văzut.
Lăsata-i băiat de însurat
Și fată de măritat.

Culeasă de la Goro a lui Mihai din Băilești
10 Februarie 1986

Šukar xureavena ma.
Le ponevi lašarāna.
Šaořale, boreorale,
Xutenta, nteal e bar,
Anen pokh vast čar.

Anen i pokh luludi
Kă na sîm bezexali.

Kana e čar oi dikhleas,
Ăl iakha oi phandadeas.

- Mulean Prosoapă mulean,
Bară dukhora dikhlean.
Muklean šeau biňsurime
Thai sei bimăritime.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI LENA

- Un vânt Doamne de-ai bătea,
Vlășkaia kă ar venea.
Mare nunta aş făcea,
Doamne asta eu aş vrea.

Nici vorbița nu sfârșea
Și vlășkaia kă venea.
Cu căruțele phakănça
Si cu roțile phagănça.
Trei ocoluri că făceau
Și pe urmă ce spuneau:

- Eu, am băiat de însurat
Cin're fată de măritat?

Mare abeau kă făceau
Mare nuntă kă prindeau.
Și-au luat-o pe Lena
Și acasă o nigrăna.

Nici trei zile n-au trecut,
Lena-n boală a căzut.
Cofă cu apă n'adus
Și boala pe ea s-a pus.

E DILLI LA LEANATI

- Marta Devlla khă braval,
Te aven le vlăškaia înteval.
Foro lença te kărav
Me Devlliça kă kamau.

Ci o divano ci sfîrșola
Ăta le vlăškaia avela.
Le urdonençă phakăńça
Thai le roatençă phagăńça.
Trivar le çare okolina,
Andoa mui kadea pușena:

- Kaste šei dă măritat,
Mande šeau dă însurat?

Mundro abeau kai kărde,
Mundro kai alosarde.
Thai line on la Lena,
Šukhar khără nigrăna.

Ci trin desî, ci nakhlea,
Lena nasfali pelea.
Cikh bradi pai ci andea,
Thai oi nasfali pelea.

Când aşă că au văzut,
Lui Lena ce i-au făcut.
Cort din boz împletit-au
Si acolo au lăsatu.
Lângă o veche fântână
Lângă o casă de bătrână.

Au pus romii au plecat
Şi pe Lena au lăsat.
Pierdută şi singurea,
Nu avea pe nimenea.
Şase săptămâni zăcea,
Cine la ea se ducea?
Cin' mâncare-i aducea,
Cui milă i se făcea?
Lapte şi mămăliguţă
Bătrânică cea slăbuuşă.

Iată că ursarii au vint,
Lângă ea au poposit.

- A lu cine eşti tu noră?
A cui eşti tu fetișoară?

- Sunt unchiule le Gheorghesti,
Le Gheorghesti ăl bravallesti.
A lui Orja băiat baro,
Este al meu daddoro.

Au pus romii au gătit
Şi pe Lena au poftit.

Kana on kadea dikhle,
La Lena kă mukhline.
Çăriça bozăndi kărna,
La Lena oč mai thona.
Šau kai bul la haingako,
Paša ākh khărońo phureako.

Thonal rom thai tradena,
La Lena oč mukăna.
Andekh çăriça bozăndi,
Ašili oi meklini.
Oč-i Lena kă ašela,
Šou kurkă oi kă bešela.
Kon latar kă dikhăla,
Lakă xabe kon anela:
Thudoro thai xăicioara,
E phureorî i pustioara

Āta le ursarea avena.
Paša late anzarăna.

- Kaste san še boreoră?!

Kasti san še šeioră?!

- Me sîm kako le Gxeorgxesti,
Le Gxeorgxesti ăl bravalesti.
La Orjako řeau baro,
O sî muŕo daddoro.

Thonal rom thai tiravena,
Mundro la xabe kai dena.

Atunci când au plecat,
Lena lor le-a cuvântat:

- Auzi unchiule la mine,
D-zeu să îți dea bine.
Că nu știu de-oi mai trăi,
Dar pân' o fi de 'oi muri,
Știu că-n lume voi umblați,
Pe tata de-l întâlniți
Că sunt aici să-i spuneți
Aşa cum voi mă vedeti.
Într-un cort din buruieni
Am rămas făr' de nimeni.
Bătrânică de nu era,
Moartea demult mă lua.
Ochii aici închideam,
De nimic nu știam.

Ursarii că au plecat,
Multe sate au colindat.
Pe unchiul ei îl găseau,
Multe vorbe că-i spuneau.
Că Lena e nasfali
Și pe drumuri mukli
Într-un cort de buruieni
Și nu o vede nimeni.

Când Trikă auzea
Forchipano îmi punea
După Lena că mergea.
Și acolo o găsea.

Kana on kai telearăna,
E Lena lengă phenela:

- Tu kako mande ašunes,
Te arakhăs mîră daddes,
Tume jean, tume phiră.
Mîră daddes te arakhă.
Kă sîm kata te mothon,
Sar tume man arakhlean,
Andekh čariča bozăndi,
Ašilem me xasardi.
Xasardi thai nasfali.
Thai pel dromora mukli.
Te na avel e phureorfî,
Kaste dikhăl mandarî,
Koč me sahkă merau.
Khančstar te na jeanau.

Le ursarea kai phirăna,
But gavora on nakhăna,
Lakă kakos arakhăna
Thai lehkă kadea mothona:
Kă sî e Lena nasfali,
Thai pel droma meklini.
Andekh čariča bozăndi
Oč ašli oi sî xasardi.

Kana o Trika ašunela,
Urdon foršipano thola.
Pala late telearăla.
Thai oč Devll arăsăla.

Când pe Lena o vedea,
Din căruță xutilea.
În brațe că o strâng ea,
Gura ei o ciumidea.

- Mâncate-ar kako'l terme
Şi să îți lasă urme
Că tu m-ai măritat
Şi cu dasila m'ai dat.

Nici o apă n-am adus
Şi boala jos m-a pus.
Pe min' romii au lăsat,
Pe vatră m-au aruncat.
Intr-un cort făcut de bozi
Am rămas aşa cum vezi.

Lângă o veche fântână,
Lângă o casă de bătrână.
Atât noroc am avut,
Phureorî că m-a-ngrijit.

Ce unchiu său făcea
Cinci poli că îi dădea
La bătrâna singurică
Ce-a-ngrijit de nepoṭică.

Acasă pe Lena o duse,
Şi de mâncare îi puse.
Găină grasă tăia,
Să iasă boala din ea.

Kana o la kai dikhlea,
Andoa urdon xutilea.
Ande angali kai tidea,
Lako mui kai ciumidea.

- Xantu kako le terme,
Te ulen pa tu tele.
Kă tu măritisardean ma.
Numa tu kă nasfardean ma.

Cikh brdeorî pai ci andem,
Thai me nasfali pelem.
Man le rom šudine,
Thai pe vatra mekline.
Šav kai bul la xaingati
Paša khăroro phureati.

Pasakh purai xaing
Pasakh khărpro phureako,
Kaiti baxorî man sas ma
Phureorî daba dikhlea ma.

So lako kako kärdea
Panji poli la phurea dea.
La Lena khără andea.
Mundro xabe tiravela,

Bari khaini kai šinela.
Khără la Lena nigrăla,
Lašo xabe tiravela
Khaini thuli o šindea,

A dat D-zeu un vânt,
A venit și al ei părint.
Unde Lena că mergea
După apă se ducea.
Când cofa a ridicat
Și taică-său o picat.

La ea mult se uită
Și pe urmă cuvântă:

- Nu poți ridica tu cofa,
A cui ești tu copilă noră?

- Mâncate-ar tatăl termă,
Să iți lasă doar urme.
Eu sunt Lena fata ta
Și duc cofa asta.
Cum de nu mă cunoști
Și nu mă mai recunoști.

Când taică –său auzea,
Din căruță el sărea
În brațe că o prindea
Și mult D-ne că plânghea.
Până romii i-au găsit
Și acasă i-au nigădit.
Și au mâncat și au băut.
Multe lacrimi au vărsat.

Culeasă de la Regele copilăriei mele tatăl meu.
20 Decembrie 1982

Te anklel anda la e boala.
Mardea o Dell khă bravall
Avilo lako dadd ínteval.
Kai e Lena teleardeas
Pala paieste găleas.
Kana e bradi vazdeas
I lako dadd avileas.

But pe late o dikhăla
Tale o Devlla pušela:

- Sar našti nigrăs bradi,
Kaste san tu bori?

- Xan tu daddna’terme,
Te mekăń tukă urme.
Me sîm e Lena tiri.
Thai nigrau kadea bradi.
Hsal tu tată o ciorîmos
Sar man ci prinjeanes.

Lako dadd kana ašunela,
Andoa urdon kă xutela.
Ande angali o kai lela
But lasa o kai rovela.
Ji kana le rom avena
Thai khără len nigărăna.
Thai xale thai mai pile
But iasfa on šordine.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI LOICHIȚA

Şi lucrează Mašoro la ace
Şi lucrează Mašo la darace.
Aşa Mašo kă spunea
Pe nevastă-sa akhardea:

- Măi Loichiță, gură dulce,
Ia să-mi aduci apă rece.

Leneşă ea nu era
Cofa-n mâna o lua
După apă se ducea.
În drum pe cin' a-ntâlnit?
Un domn mare a opri.
Aşa că mi-o întrebă,
Mult la ea el se uită:

- Ştii tu babă să-mi ghiceşti,
Inima sa-mi potoleşti?
- Ştie baba foarte bine.

- Atunci haida tu cu mine.
Să urcăm în şlepul meu,
Să-mi spui tot năcazul greu.

E DILI LA LOIKXIÇATI

Şi lucrează Mašo la ace
Şi lucrează Mašo la darace.
So do Macho kai phendea
Pehka romnea akhardea:

- Che Loixhiçă mui guglo,
Anta mangă pai chudro.

Ciorî Loikxiça kai nas,
Bradi vasteste kai leas,
Pala paieste găleas.
Kas ando drom arakhleas?
Khă rai baro maladeas:
O rai la kadea pušleala
But pe late o dikhăla:

- Ştii tu babă sa-mi ghiceşti
Inima sa-mi potoleşti?

- Ştie baba foarte bine.

- Atunci haida tu cu mine.
Să urcăm în şlepul meu,
Să-mi spui tot necazul greu.

Că-n loc de apă'ți pun vin
Să descânți al meu venin.

Loichița mai nu a vrut,
Însă, domnul a văzut.
Ochii lui că îi lăcrimau,
Pe Loichița o mințeau.
Când lacrimile că vedea,
Pe gânduri numai stătea.

În șlep piciorul punea,
Domnu'mare că zâmbea.
Scândura că mi-o trăgea.
Şlepu drumu ii dădea.
Frumos cu ea îmi pleca.

- Mâncate-ar Mašo ciorîmos,
M-am dus po xoxaimos.
Domnu'mare pe mine leas
Scândurica el a tras
Şi în șlep eu am rămas.

Așilean copilași rămas,
Cu pălmuțe pe obras.
Când copilu auzea,
Fuga la ta'său dădea.

- Mašo să ajung în pământ,
Cu morții m-ai rânduit.
Pe Loichița un domn a luat
Pe apă cu ea a plecat

Că-n loc de apă-și pun vin
Să descânți al meu venin.

E Loikxiça ci kambleas,
Ta kana o rai dikhleas,
Andal iakha o ruias,
La Loikxiça xoxadeas.
Kana le isfa dikhăla
Oi na mai ajukărăla.

Ando bero ankăsteas.
O rai atuncea asaias.
Lakă-i phalorî çîrdeas.
Thai o bero drom kai deas.
Mundro lasa teleardeas.

- Xal tu Mašo o ciorímos,
Gălemtar po xoxaimos.
Man o rai kă kă ciordeas
Thai e phalorî çîrdeas.
Thai o bero drom kai deas.

Ašilean tu çînorea
Pherde te buci iasforea.
Kana o šaoro ašundeas,
Ka pehko dadd prastais.

- Thol pe-i phuw pa tu Mašo
Kă xalean lako šero.
La Loikxiça khă rai leas
Lasa po pai o našleas.

Și Loichița a zbierat.
De pe mal am auzit
Pe Loichița am văzut
Cum plânghea și se văienda,
Dup'tin mă trimitea.

Frunză verde draboro
Mă doare al meu șeroro.
Frunză verde lemn uscat,
Am prins boală la ficat.
Frunză verde adevărat,
Eu sunt mort, nu înviat.

Nouă anișori de zile,
Am umblat apele-n lume.
Sub soare eu nu zăresc,
Pe Loichița n-o găsesc.
Nouă ani umblat pe apă,
Dragostea ei nu mă scapă.

Frunză verde trin patrea,
S-a dus Mašo teleardea.
Într-un sat el a ajuns,
Frumos cortul a întins.
Mama lui ce îmi făcea
În sat iacă se ducea.
În sat cât a colindat,
Ea nimic n-a căpătat.
Amărâtă s-a oprit
Și din gură a grăit:

E Loišiça çîpisardeas
Poa malo me ašundem
La Loickxiça me dikhlem
Sar rovelas thai vatisas,
Pala tute man tradelas.

Frunză verde draboro.
Dukhal ma muró šero.
Frunză verde kašt šuko,
Phharol dav muró buko.
Frunză verde čacimos,
Man manai ma traimos.

Înia bărši kai nakhle
Pal paia atărdile.
Tala o kham me ci arakhau
La Loikxiça te dikhau.
Înea bărši poa pai phirdem
La me sa ci bîstărdem.

Frunză verde trin patrea
Lea pe o Mašo teleardea.
Andekh gaoro arăsleas,
Mundro čăra anzardeas.
So lesti dei kai kărăla
Ando gau kai telearăla.
Ando gau kai phirdeas,
Khanikas na drabarneas.
Ando drom atărdileas,
Andoa mui kadea phendeas:

- Luate-ar Doamne, sărăcia,
Nu mi-a mers mie ghicia.
Că am fost în lung și lat,
Traista-i goală pe-nserat.
Măcar un ou să fi luat
Să împac pe un băiat.
Al Loichiței copilași
Care este orfanași.

Când cucoana a auzit,
La geam iute a sărit.
Măcar un ou să fi luat
Să împac pe un băiat
Al Loichiței copilași
Care este orfanași.

Lacrima din ochi a dat,
Și din gură a cuvântat:

- Știi tu babă să ghicești?
Inima să-mi potolești,
De rău să mă izbăvești
Soarta-n lume să-mi găsești.
Ți-oi da și ochii din cap,
Hai ghicește-mi cum să scap.

În casă că a poftit-o
Iar bătrâna a ghicit-o.
Șorțu cu ouă i l-a umplut,
De toate i-a dăruit.

- Xaltu Devll o ciorîmos,
Na gălo drabarimos.
But ando gau phirdem
Khanci Devlla me ci lem.
Našti lem khă anforo
Te împăti khă muioró,
Kai ašilo korkoró,
Loikxiçako šaoró.

Kana oi Devla'şundeas,
Le jeamuri pîtardeas:
Našti lem khă anforo
Te împăti khă muioró,
Kai ašilo korkoró,
Loikxiçako šaoró.

Iasf andai iakh piteaias,
Mui pe phuri kai mai deas:

- Ştii tu babă să-mi ghiceşti?!
Inima să-mi potoleşti,
De rău să mă izbăveşti
Soarta-n lume să-mi găseşti.
Ti-oi da şi oşii din cap,
Ia ghiceşte-mi cum să scap.

Andră la ando khăr şuteas.
Mundro-i phuri drabarneas.
E kătrînc anfă pherdeas,
Saorăndar la kai deas.

- Spune-mi babă ce lucrați
Că aş vrea să-mi reparați?
Câte una, câte alta,
Şi pe loc eu vă dau plata.

- Şi lucrează Mašoro la ace,
Şi lucrează Mašo la darace.

- Eu, cam am de reparat,
Deci, să vină la lucrat.

Acasă când a venit,
Lui Mašo i-a povestit:
În sat pe unde am umblat,
În cărţi la o femeie am dat.
Femeia îmi aducea,
La chip cu nevastă-ta.
Mi-a spus mâine să te duci
La lucru să te apuci.

Mašo lucrurile a strâns
Mâine la doamnă a ajuns.
S-a pus îndată la muncă,
Ochii fug ca o nălucă.
Mereu mâinile-şi lovea,
Pân’ ce treaba isprăvea.
Când treaba el a sfărşit,
Un oftat s-a auzit:

- Cum pe mine nu mă ştii?
Cum de nu mă mai cunoşti?

- Spune-mi babo ce lucrați
Că aş vrea sa-mi reparați,
Câte una,câte alta,
Şi pe loc eu vă dau plata.

- Şi lucrează Mašoro la ace
Şi lucrează Mašoro la darace.

- Eu, cam am de reparat,
Deci să vină la lucrat.

Khără-i phuri d'avileas,
Thai koa Mašo oi găleas.
Ašun, Mašeа kai phirdem,
Ando gau so arakhlem.
Drabardem khă raioffî,
Kai melas tiri romneorffî.
Phendea mangă kaste jeas
Late buti te kăras.

Mundrol butea o tideas
Thoa Mašo late găleas.
Tholape kărăl buteorffî
Le iakha sa pe gajorffî.
Pehkă vast sa maladeas
Ji punel butea kărdeas.
Kanal butea isprăvila,
E rai kadea phenela:

- Sar tu man ci mai jeanses?
Sar man tu ci prinjeanes?

Viermii, Mašo să te mânce,
Pământu sub tisă spurce.
Că eu sunt dav Loichița,
A ta dulce mândrulița.
Pe mi'omu a furat.
Nouă ani el m-a plimbat,
Ca să uit că sunt țigancă
Și să mă facă româncă.

Auzi al meu Mašoro,
Al meu dulce murchoro:
Când romnu o să vină,
Întrebarea-ți aşa să sună:

Dacă ştie româneşte,
Să-mi tai gâtu ca la peşte.
Dacă ştie țigăneşte,
Să mi-o dai cum se găseşte.

Când românu a venit,
Mašo aşa i-a grăit:

- Auzi, domnule la mine,
Să nu te superi pe mine,
Ce-ai făcut, n-ai făcut bine,
Muierea-i a mea în fine.
Dav țiganca nu se lasă
Să stea la român-n casă.

- Ce vorbe-s astea țigane,
Cum spui aşa baliverne?

Xan tu Mašea le terme,
Te pherdeol teo mui spume.
Kă me sîm da e Loikxiça,
Tiri škuar, mîndruliça.
Man o rai kă ciordeas.
Înea bârshi phiradeas,
Te bîstrau kă sîm romni
Thai te kărăl ma gaji.

Ašunes tu, Mašoro,
Muro guglo, muršoro.
Kana o balamno avela,
Dikh kă o kadea pušela:

Dacă ştie româneşte,
Să-mi tai gâtu ca la peşte.
Dacă ştie țigăneşte,
Să mi-o dai cum se găseşte.

Kana o balamno avileas,
Mui o Mašoro kai deas:

- Auzi domnule la mine,
Sqă nu te superi pe mine,
Ce-ai făcut, n-ai făcut bine.
Muierea-i a mea în fine.
Dav țiganca nu se lasă,
Să stea la român în casă.

- Ce vorbe-s astea țigane,
Ce spui aşa balivarne?

El la Loichița privea
Și din gură îi spunea:

- Dacă știe românește,
Să-mi tai gâtu ca la pește.
Dacă știe țigănește,
Să mi-o dai cum se găsește.

Ochii pe ea el thodeas
Și-i spuse în romanes:

- Măi Loichiță, măi muiere,
Asta ne este scăpare
Ia spune în țigănește
Că murim pe românește.

Pe țigănește a vorbit
Loichița acas' a luat.
De la o rai bari,
Iarăși s-a făcut romni.

Și lucrează Mașoro la ace
Și lucrează Mașoro la darace.

Naistukă!

Kaditi jeanglem šavale kaditi phendem.

Culeasa de la Lulludi le Gherghesti, bori le

Mihăiești.

19 Mai 1986

O pe Loikxiça dikhleas,
Thal gajeskă mui kai deas:

- Dacă știe românește,
Să-mi tai gâtu ca la pește.
Dacă știe țigănește,
Să mi-o dai cum se găsește.

Le iakha pe la šudela
Lakă dav,kai mothola:

- Ţe Loikxiçă, ţe romne,
Meras lidui dav'ame.
Deta mui po romano,
Şinel ame o balamno.

Romanes duma kai deas,
La Loikxiça khără leas.
Kata khă bari rai,
Pale kărdili romni.

Şi lucrează Maşoro la ace
Şi lucrează Maşoro la darace.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI LOLEA

Trei frunze trei floricele
Astea-s cânteccele mele.
De la oameni ce s-au dus,
Şi acum sed în ceruri sus.

Spun de Lolea tărnăxar,
Ce în sat merge šukhar.
Iar Veta e fată mare
Apă-n cofă-i ghicitoare.

El strigă peste ape,
Veta să nu se adape
Că el n-o vrea de soție
Să știe a lui țigănie.

Numai ochii lui se pleacă
Şi pe Veta n-o mai scapă.
Au pus romii au plecat,
Într-un sat s-au aşezat.
Zori de zi când a mijit
În sat cu toți au zbughit.

Iarăși Lolea ce făcea,
În sat și el se ducea.

E DILI LE LOLEASTI

Trin patrea, trin luludea
Kadea sâ mîră dilea.
Katal manuši ašunde
Ando ceri thodine.

So do Lolea tărnăxar
Ando gau jealas šukhar
Thai doi Veta šei bari
Sî la pai ande bradi.

O del mui pa le paia
La Veta kă ci lela
Dă romni ci kamela
Te jeanen sa le roma.

Numai le iakha našen
Pala i Veta sa phirăń.
Thodel rom thai tradine
Andekh gau arăsline.
Kana o des kă avileas
Saoră ando gau găleas.

Thai o Lolea so kărăla
Ando gau kă telearăla.

C-o căldare pe umăr,
Lolea n-are astâmpăr.
Umblă o uliță și două
Pân' umblă douășnouă.

Pe drum Lolea a văzut
Pașii spre ea au pornit.
Traistă pe umăr avea
Și în sat și ea că umbla.

Să adune de mâncare,
Că e mare ghicitoare.
Pe Lolea-n drum a văzut,
Lângă el ea a pornit.

- Să trăiești tu, măi Lolea,
Așa Veta că-i spunea.
De ce strigi tu peste apă
Sufletu-mi să nu se adapă.

Când rostești aşa cuvinte,
Lolea cred ca tu n-ai minte.
Iarba toată când atingi
După mine vrei să ajungi.

Lolea știi ce-i dragostea?!

Din ochi tu nu mă mai pierzi,
Ce te faci că nu mă vezi.
Spune-mi Lolea adevărat
De ce zbieri ca căpiat?

La kakaiasa po dumo
Loleas nai astimpāro.
Phirl ākh uliça thai dui
Ji kai phirla bishaidui.

Lolea po drom la dikhlea
Karing late o gălea.
Straiça po dumo sas la
Ando gav i oi phirăla.

Kaste xabe oi anel
Oi jeanel te drabarăl.
Loleas ando drom dikhleas,
Karing leste oi găleas.

- Naistukă bre Lolea
Kadea leskă oi phendea.
Sostar des mui pel paia
Kă man tu na kamblea.

Kana duma kadea des,
Lolea tut tu xoxaves.
E čar kana ušteaves
Pala mande sa aves.

Jeanes Lolea o kamblimos?!

Le iakha ci xasarăs
Kă ci dikhăs ma kărdeos.
Phen Lolea o čacimos
Soste sî teo çipimos?

- După tine sunt oricând
Ochii mei și al meu gând.
Somn nu am și nu adorm,
Uite Vete acum-ți spun:

- Nu-mi spune mie prostii
Nu-mi spune mie minciuni.

- Ochii tăi sunt ca și cear
Mă omoară prea řukar.

- Ochii tăi sunt ca și reat,
Îmi spânzură al meu rat.
De nu-mi bate inimioara
Rămân mort în toată sara.

- Dacă tu nu mă minti,
Vorba mea să o asculti.
Singur Lolea tu te aves
Cu mine-n lume nașes.
De nimic să nu jeansas,
De nimeni să nu pušas.
Nici de tată, nici de mamă,
Nici de frate, nici de soră.
În fața cârciumii aştept,
Soață să-ți fiu cu respect.

Am spus verde trin patrea
Lolea a făcut așea.
A lăsat tată, a lăsat dei,
A lăsat frate, a lăsat phei.

- Pala tute sîm orkana
Le iakha thai muro dii
Lindri nai ma ci sovau,
Dikh Vetă akana phenau:

- Na phen mangă dilimata
Na mai phen xoxaimata.

- Tiră iakha sar e čar
Mudarăń ma but šukar.

- Tiră iakha sar e reat,
Amblaven muŕo rat.
Ta ci marăł o illo
Thai me ašau mullo.

- Kana tu ci xoxaves
Muro divano ašunes.
Korkoŕo Lolea te aves
Mança tu kaste našes.
Khančstar te na jeansas,
Khanikastar na pušeas.
Ci daddestar, ci deiatar,
Ci phalestar,ci pheiatar
Me angloa birto ajukrau
Tiri romni te avau.

Phendem verde trin patrea,
Lea pe o Lolea teleardea.
Muklea dadd,muklea dei,
Muklea phral,muklea phei.

Caii frumos el a prins
Şi la căruţă i-a pus.
După Veta el s-a dus,
Aşa cum Veta i-a spus.

- Veta řukar fată mare,
Mare eştii tu ghicitoare.

La birtaš ea kă spunea
Şi pe el că îl măjea.
Cinci, şase căni a băut
Şi în şant ea a căzut.

Când Lolea că a venit,
În şanț beată a găsit.
Mână-n colo, mâнă-n coace
Lolea nu are ce face.
Își prinde mireasa-n braťe
Şi-o sărută cu dulceaťă.

Caii lui nu s-au văzut
Nouă sate au trecut.
Că parcă zburau pe sus
Lolea e în ceruri dus.
Lolea frumos îmi cânta
La Veta se tot uita.

Sub umbra le văšesa
S-a oprit cu urdonesa.
Veta atunci s-a trezit
Şi el dulce i-a grăйт:

Le märčn kai astardeas
Thai koa urdon kai phangleas.
Pala e Veta teleardeas
Kadea sar oi phendeas.

- So doi Veta šukarni,
Kai sî oi khă drabarni.

Šukar birtašehkă phenla
Thai oi Devla drabarăla.
Panji, šou kuča moll pilea,
Thai oi Devlla matilea.

Kana o Lolea d'avileas
Ando šanço arakhleas
Vast înteal kai thodeas
Ando urdon la šudeas.
Mundro lea la ande angali
Thai po mui ciumideala.

Kaditi o kai tradeas
Înia gaua kă nakhleas.
Le mărcii xurean opral
O Lolea kă dilabal.
Šukar Lolea dilabalas
Pe Veta o sa dikhălas.

Tala e ušal le văšesa
Atărdilol urdonesa.
I doi Veta uštileas,
O Lolea lakă phendeas:

- Caii s-au prea obosit,
Acesta-i loc de poposit.

Păru din cozi il desface
Și pe urmă ce îmi face:
Îi sărută buzele
Până curg lacrimile.

Mâna-n laibăr că băga
Și un batic îmi scotea
Și aşa că îi spunea:

- Acum ești muierită
Numai ești tu fătuță.
Vetă ești muierită
Nevăstuță, muierită.
Poartă sănătos basmaua
Mie îmi ești inimioara.

- Să îmi trăiești bărbate.
Din sat sa-mi aduci bucate.

Frunză verde trin patrea,
Iacă a venit foamea.

- Mă duc Vetă să găsesc.
Foamea sa ti-o potolesc.

- Du-te rămân să trudesc.
Cortul ca sa anzarau
Apă-n cofă să anau.

- Āl marci ašadile
Hai te das ame tele.

Lakă tici kai pîtardeas
Thai la urmă so kărdeas
Lakă ušt kai ciumideas
Ji kanal iasfa kai deas.

Vast ando laibăro šola
Khă dikhlo ankalavela
Lakă o kadea phenela:

- Akana san boreorî
Ci mai san tu šouorî.
Veto san romneorî
Romneorî thai boreorî.
Phirau šukar teo dikhlo
Kă san muró illoro.

- Roma te traís mangă
Andoa gau te anes mangă.

Frunză verde trin patrea
Avili e bokh akana.

- Jeautar Vetă te arakhau.
Tukă xabe te anau.

- Me ašeau te kărau buti.
E čăra te anzara
Pai ande bradi te anau.

Ce Lolea că îmi făcea,
Un delușor îmi trecea.
O stână că îmi vedea
Și înspre ea îmi pornea.

- Bună ziua măi ciobane.

- Mulțumesc ție țigane.

- D'auzi domnule la mine,
Îți dau uite ast' căldare
Să-mi dai ceva de mâncare.

Ciobanul ce a făcut,
Căldarea a cumpărat.
Lui Lolea el că i-a dat
Așa cum a cuvântat:
De brânză o bucată
Făină de mămăligă,
Și un polișor de aur
Un ban de argint că-i faur.

- D-auzi tu măi, maistore,
Îți dau mare căldare.
Din ea să-mi faci două
De aur poli îți dau nouă.

Căldare mare anela,
Frumos Devla paruvela!
Fain cortul e aranjat
Cu apă-n cofă de băut.

So do Lolea kai kărdeas
Pekh pleaioro ankăsteas.
Ākh stâna kai năzărila
Oč o kai fulgerila.

- Bună ziua măi ciobane.

- Multăumesc ţie ţigane.

D'auzi ţigane la mine,
Îti dau astă căldare
Să-mi dai ceva de mâncare.

Eu îti dau astă căldare.
So do bakreari kărdeas
Kakaviç cînkosti leas.
Thai le Loleas kă o deas:
Kotor baro tiralesko
Thai aro xăiçako.
Thak polo sumnakuno
Vikh teleari rupuno.

- D-auzi tu măi, maistore
Îti dau mare căldare
Din ea să-mi faci două
De aur poli îti dau nouă.

Bari kakavi kai lela
Mundro Devll aparuvela.
Šukar čăra anzardi
Thai e Veta anel bradi.

Atunci focul au aprins
Și cortuțul au închis.
Mămăligă și tiral
Îi dă Lolea kaste xal.
Polu de aur găurește
Gâtu că-i împodobește.

Am zis verde trin patrea
Dimineața se ivea.
Dop în pământ îmi bătea
Faină căldare făcea.
La cioban că o ducea
Făgăduiala primea
Caii lui cei kale,
Le-a lăsat cu oile.

Prin sat că îmi mergea
Multă avere îmi strâng ea.
Trece o lună, trece două
Până trec deșudui.
Când s-a împlinit un an
Le-a venit un băietan.

Ciobanul că i-a fost naș
Și a fost mare pătimăș.
Am spus verde trin patrea
Trin patrea, trin luludea.
Multă avere ei au strâns
Până ce lor le-a ajuns.
Trei boșera au umplut
De când aici au venit.

Mundro iagorī kărăla
E căriça phandavela.
Xăicioara thai tiral
Dela o Lolea kaste xal.
Vi do polo xîvearăla
Anda lati koř kai thola.

Phendem verde trin patrea
O desoro d'ankăstea
Dopo ande phuw kai marăla
Mundro buteorī kărăla.
Thai koa bakreari nigrăla
Pesti pativ o kai lela.
Le mărčn le kale
Andel bakrea meklea le.

Ando gaoro phirăna
Mundro buteora kărăna.
Nakhăl ākh šon nakhăn dui
Ji kai nakhăn dešudui.
Kana sas le ākh băršoro
Peleale khă šaoro.

O bakreari sas tirvo
Thai o sas pativalo.
Phendem verde trin patrea
Trin patrea trin luludea
But mandina tidena
But buteora kărăna.
Trin bokxerea pherdeam
Dă kana koce avileam.

- În dor mare am picat
De aur ne-am săturat.
Pe tata și pe mama
Pe frate și pe sora
Să le văd acum vreau
Pân' la ei să arăsau.

Eu bărbate tot aşa
Umpluta doru-l iakha.

Culeasă de la unchiul Mokanu a lui Miu și Leanka.

21 Mai 1984

- Ando doro kai peleam
Sumnakastar čilileam
Mîra da, mîră daddes,
Măra phea,mîră phrales
Kamau kaste len dikhau
Ji lende te arăsau.

I me roma sa kadea
Pherdea o doro le iakha.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI KALO

Do Kalo, bărbat urât
De bogat era atât
De cu lopata lua
Şi cu furca întorcea.

- Iulkă muieuţa mea,
Adă-mi iute pătura.
La avuţii să vedem
Banii să ne numărăm.

Atât Doamne număra
Dar de capăt nu le da.
Zi de vară până seară
Numără tot iar şi iară.
Numără şi se miră
Şi mâna în ei băga
Şi pe dată îi schimba.

Luă cel mai scump cort
Cu koverkă din argint.
Berandul făcu din aur
Iar căruţa din aramă.
Pogorniţele ibrîşengă
Tăruşii tabakunengă.

E DILI LE KALESTI

Do kalo,do jungalo,
Kaiti sas mandinalo
Te rînil la lopatasa
Te amboldes la furkasa.

- Še tu Iulkă dau tea da,
Mangă te anes poneava.
Te dinau kal mandina
Te dikhas le avlina.

Thola Devla thai dinela,
Lengă gorăstar ci dela.
Zi de vară pînă sară
Dinel thai beşel khără.
Dinel pale thai dinel
Vast ande lende šuteas,
Thai pe lende parugleas.

Doi čära kxejealui
Thai koverka rupui.
O berand sumnakuno,
O urdon xarkuno.
Pogorniç ibrîsingă
Am tille tabakune.

În zakon aşa să scrie;
Cine Doamne va citi,
Din gură va cuvânta
Şi din ochi o lăcrima.

So do Kalo ce-a făcut,
Pătură roşie a luat
Frumos el că a plecat
Să numere cât a dat.
Cât a dat, cât a rămas.

Doi domni acum veneau
Şi vedea, şi nu credea.
Pe bărbat l-au chemat
Şi aşa l-au întrebat:

- Al cui e acest sălaş,
De pe acest frumos imaş?!

Când oamenii au auzit
Pe Kalo l-au ridicat.
Frumos pe el l-au legat,
La puşcărie au băgat,
Kalo să fie spânzurat,
Aşa verdictul s-a dat.

Ce Iulka că îmi făcea,
La croitor ea mergea.
Haine frumoase făcea
Şi la închisoare mergea.

Kadea ande bokoli phenla,
Kon Devla kai čtila.
Andoa mui te drabarăla,
Andal iakha te rovela.

So do Kalo kai kărdeas,
Poneava lolli kai leas,
Mundro telal kai thodeas
Kaste dinel sode deas.
Sode deas, sode ašileas.

Dui rai Devll kai d'avena,
Dikhăna thai ci pateana.
Mui po romoro kai dena
Thai lestar on pušena:

- Kahko te avel do sǎlašo,
Do sǎlašo, do imašo.

Kanal rai d'ašunde
Vast po Kalo kai thode.
Mundro les kă phandena,
Koa ciorímos nigrăna.
Do Kalo amblaimasko,
Texara po des khamehko.

So doi Iulka kai kărăla
Koa katalo oi jeala
Mîndri gada kai kărăla
Koa phandaimos nigrăla.

- Să mă auziți domni mari,
Sănătate să aveți.
Lăsați-mă ca să merg,
Frățiorul meu să-l văd.
Din ochi lacrimi că vărsa,
Inima le îndupleca.
La Kalo pe ea au lăsat,
Ca să fie vizitat.

Când ea pe el a văzut,
Din gură i-a cuvântat:

- D'auzi tu, măi Kalea,
Măi Kalea, măi jungalea.
Tu mâine ești spânzurat
Când soarele s-o arătat.
Tu vei fi spânzurat
Și în ștreang atârnat.

Așa omule să faci,
Hainele mele să îmbraci.
Și pe ușă ca să ieși.

Atunci Kalo ce-a făcut
Hainele-i i-a îmbrăcat.
Briciu Iulka că scotea
Și barba că îi radea.
Și l-a urmă ce-a făcut,
Pletele si le tăia
La bărbatu-său punea.

- Ašunen raia bareale,
Bax tumengă sea šavale.
Mekma kaste jeau,
Mîřă phrales te dikhau.
Lakă iakha kai roven,
Kana le gaje dikhăń,
La muklela kaste jeal.
Thai koa Kalo te arăsăł.

Kana oi les dikhlea,
Kadea oi lehkă phendea:

- D'ašunes tu bre Kalea,
Bre Kalea,bre jungalea:
Tu san mudarimahko
Texara po des khamehko.
Tu avesa ambladino,
Thai merăs ando štreango.

Kadea tu kaste kărăs
Le coli pa mande les.
Avri poa udar te ankles.

So do Kalo kai kărdeasa,
Mundro pe peste kai leas
So doi Iulka kai kărdeas
Lesti šeravali rangleas.
Thai la urmă so kărdeas,
Pehkă ciunr tele oi leas.
Ka pehko rom thodeas.

Nimenea n-a bănuit
Şi pe uşă a ieşit.
Iulka încisă a rămas.
Când la moarte o ducea,
Pe mâine s-o spânzură
Iulka aşa le spunea:

- Ce-am furat, ce-am omorât,
Ce eu vouă v-am făcut?

Țăta afară ea a scos
Laptele din ea a strâns
Fața domnilor umplu
Şi drumu că ii dădu.

Culeasă de la Brati a lui Sullimano.
9 August 1982

Le gaje khanci na jeanena
O rom anklela avri
Iulka ašel phandadi.
Kana le rai la nigrăna,
Texara te amblavena,
E romni kadea phenela:

- So ciordem, so mudardem,
So me tumengă kărdem.

E ciuci ankaladeas,
Angla'l rai strandisardeas
O thud anda la xutela,
Le gajen oi makhăla.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI GANGAR

La fântână și-un izvor,
Şade o fată și-un fecior
Și se judecau să mor.

- Mărită-te mândra mea.
Că speranța de la mine,
E ca gheața de subțire.

La casa de trăstioară,
Zace Gangaru de boală.
Zaci Gangari ori te scoli
La casă ai pețitori.

Frate său cel bogat,
Brătianu când a aflat.
La poștă el a plecat
Și salvarea a chemat.

Mama lui ce îmi făcea
Haine multe ea spăla.

- Lasă mamă hainele
Adu-mi tu oglinzie.
Chipul meu ca să privesc

E DILI LE GANGASTI

La fântânî și-un izvor,
Şade o fată și-un fecior
Și se judecau să mor.

- Mărită-te mândra mea.
Că speranța de la mine,
E ca gheața de subțire.

La casa de trăstioară,
Zace Gangaru de boală.
Zaci Gangari ori te scoli
La casă ai pețitori.

Sas les ākh phral mai baro
O Brătiano o bravalo.
Koa firo o kai găleas
E salvarea akhardeas.

So lesti dei kai kărdeas
Ākh balai gada thodeasa

Mekta dale kal gada
Thai anta e oglinda.
Te dikhau mîrî faça.

Fața mea să o zăresc.
Chipul meu s-a schimbat,
Ochii mi s-au gălbinat.

Salvarea când a venit
Pe Gangar că l-a luat.
Salvarea mergea în fugă
Dacia mai s-o ajungă.

- Mână frățioare tare
Că mă usuc pe picioare.

La spital când au ajuns
Pe targă pe el l-au pus.
De trei ori l-au căutat
Dar boakla nu au aflat.

- D'auzi doctore la mine,
Să mă faci pe mine bine.
Îți dau ceasu de pe mâna,
Să-mi faci inimioara bună.

Mai odată l-au controlat
Diagnostic nu au dat.
Atunci Gangari a spus,
L-a privit ca un supus:

- Îți dau ție Dacia
Să îmi salvezi viața.

Mîrî faça te dikhau.
Muró tipo paruglime,
Thal iakha gălbenime.

E salvarea d'avileas
Thai le Gangares kai leas.
Doi salvarea jeal anglal
Thai e Dacia palal.

- Mână frățioare tare
Că mă usuc pe picioare.

Koa spitali arăsleas
Les pe targa kai thodeas.
Trivar les kai rodine
Sa kai boala ci dine.

- Așun doktore mande,
Man te kărăs ma mișto.
Îți dau ceasul de pe mână,
Să-mi faci inimioara bună.

Mai ăkh data les rode,
Sa e boala ci arakhle.
So do Gangari phendeas
Pe leste o kai dikhleas:

- Îți dau ție Dacia
Să îmi salvezi viața.

- Eu nu pot Dacia să iau
Că viață nu îți dau.
Nu-ți iau ceasul de pe mâna
Să-ți fac inimioara bună.
C-ai dat în tuberculos
S-a lipit boala de os.

Fă-mă Doamne o păsărică
Să zbor peste biserică.
S-ajung la câmpu-nflorit
De romi încercuit.
S-ajung la soru mea
Și la scumpă mamă-meа.

Culeasă de la Goro a lui Mihai din Băilești.
12 Februarie 1986

- Eu nu pot să iau Dacia
Că nu-ți pot salva viața.
Nu-ți iau ceasu de pe mâna
Ca să-ți fac inima bună.
C-ai dat în tuberculos
S-a lipit boala de os.

Fă-mă Doamne o păsărică
Să zbor peste biserică
S-ajung la câmpu-nflorit
De romi încercuit.
S-ajung la soru mea
Și la scumă mamă-meа.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI DINȚULO

Aici la noi în Limănești,
Ce-au făcut la Sîntălești.
Mulți romi, Devlla erau,
La un loc cu toți stăteau.

In sat Dințulo mergea,
Nici cortul că nu făcea.
Căldare mare a luat,
În ea priboi a băgat
Găuri în ea a făcut
Și la om a arătat.

- Auzi dumneata la mine,
Să-ți fac o treabă de bine.
O să-ți fac una mai mică,
O căldare frumușică.

- Bine, bine maistore,
Bună să-mi faci căldare.

- Te du d-le cu fetița,
Cu fetița cu Lenuța:
Să-i dai un lemn de cărbune,
O bucătică de sare
Că trebuie la fiercare.

E DILI LE DINÇULOSTI

Kuta amende andel Limănești,
So kärde le Sinçalești.
But rom Devlla kai d'avena
Ande khă than obn beșena.

So do Dinçulo kărla,
Ci doi căra ci anzarăla
Ando gav kai telearăla.
Kakavi bari anela.
Xîfea ande late ka ideas
Koa gajo, kai sîkadeas:

- Auzi dumneata la mine,
Să-ți fac o treabă de bine.
O să-ți fac una mai mică,
O căldare frumușică.

- Bine, bine maistore,
Bună să-mi faci căldare.

- Te du d-le cu fetița,
Cu fetița cu Lenuța:
Să-i dai un lemn de cărbune,
O bucătică de sare
Că trebuie la fiercare.

Cu Lena omu s-a dus.
Când acasă au ajuns,
Înăuntru o poftea
Şi aşa o întreba;

- Cum te cheamă, mă fetiță,
Parcă ai fi ca o zânuță?!

- Pe mine mă cheamă Lena.
- Mândră ești mâncă-te-ar nenea.
Vrei Lenă, să te sărut,
Că-ți dau tot ce tata a vrut?!

- Cum să nu vreau domnule,
Să trăiești primarule.

Frumos omu o săruta
De rușine pe Lena o da.
Pe slănină o bucată,
Tare acră o vărzută,
O pâine caldă și mare,
Și îi dădu de mâncare.
O drăzorî de paie,
Lena o făcu de oaie.

Pâinea Landru a mâncata,
Buba-n cap, făcuta.
Iordana slana, mâncata,
Buba-n mâñă ea făcuta.
Dințulo, varza, mâncata,
Buba-n nas, făcuta.

La Lenuçasa gălo,
Ăta khără d'arăslo.
La ando khăr kai šola
La kadea o gajo pușela:

- Cum te cheamă, mă fetiță,
Parcă ai fi ca o zânuță?!

- Pe mine mă seamă Lena.
- Mândră ești mâca-te-ar nenea.
Vrei Lenă, să te sărut,
Că-ți dau tot ce tata a vrut?!

- Cum să nu vreau domnule,
Să trăiești primarule.

Mundro o gajo ciumideas
La Lena po lajav deas.
Pe khă kotor mas thulo,
Ăkh šeroro šax šuklo.
Ăkh manro baro tato.
Dea la Lena o gajo.
I khă drăz sulluma,
Kă o gajo ciumidea.

Xalea o Landrulo o manŕo
Kărdeai phumni ando šero.
Xalea e Ioradna o masoro,
Kărdea e phumni ando vastoro.
Xalea o Dinçulo do šax,
Kărdea e phumni ando nakh.

Caii, paiele mâncatau,
Cozile, atunci căzutau.
Când cu sare au lucrat,
Căldărie s-au stricat.

În Slatina cea bari,
La Gînsako, birturi,
Mulți romi, Devlla kă veneau,
În fața lui se opreau.
Toma, doctor s-a dus
La Dințulo și i-a spus:

- Ești sănătos xanamika
Să trăiești măi Tomica!

În cârciumă au intrat
La masă s-au aşezat.
Fain au mâncat și băut,
Până când n-au mai putut.

- Auzi, tu, xanamica,
Xanamica, Rica, Rica,
Când îmi dai pe noru mea,
După al meu Grigorea?

Multe zile n-au trecut,
Lumea toată a auzit.
Mare nuntă că făceau,
Alții beau, alții mâncau,
Veseli cântau și jucau,
Ei nimica nu știau.

Xalel grast le sulluma,
Pele lender le porea.
Kana-l lonesa pekăna
Il kakaia kai xaleona.

Ande Slatina e bari,
Koa Gînsako birturi,
But rom Devlla kai d'avena
Ando drom kai bešena.
Vi do Toma o doktoro,
Koa Dinçulo kă gălo.

- San împač xanamika?
Naistukă bre, Tomika!

Lesa koa birto găleas,
Andră Devlla kai šuteas.
Mundro xana, mundro pena,
Ji pune on kai mateona.

- Ašunes tu xanamika,
Xanamica Rika, Rika.
Te des ma mîra borea,
Pala muro Grigorea.

But des na mai nakhăna,
Ātal rom d'ašunena.
Baro abeau kai kărăna,
Thai mai xana, thai mai pena.
Dilabana thai khălena,
Khančstar on ci jeanena.

Frunză verde šukarni,
Lena nas pativali.
Romii atunci că veneau
Şi frumos Doamne o legau,
Pân' la sânge o bâteau,
Dădeau de-o nenoroceau.

- Ti-ai mâncat Lenă, norocu,
Sora mea te-ai ars cu focu.
Spune Lenă ce-ai iubit,
Nu e drum de ocolit.
Ştii tu, Lenă, ştii prea bine,
Ce s-a întâmplat cu tine.

- Când eram la Limăneşti,
În satul Sîntăleşti,
La primaru lu tata,
Ti-ai dat Lenă, fetia.
La primarul satului,
Prietenu tatălui.
Pe slănină o bucată,
Tare acră o vărzută,
O pâine caldă şi mare,
Şi îi ceva de mâncare.
O drăzorî de paie,
Lena o făcu de oaie.

Pâinea eu mâncatam,
Buba-n cap, făcutam.
Iordana slana, mâncata,
Buba-n mâna ea făcuta.

Patrin záleno šukarni,
Lena nas pativali.
So le rom kai kárana,
Mundro la kai phandena.
Thai marána, mudarána,
Le paisa ušteavena.

- Phen tu, Lenă, ti bax xas.
Kadea o Leandrulo phendeas.
Mudarán ame le rom.
Manai tu ci khă drom.
Jeanes Lenă, še jeans
Teo čcio te ankalaves.

- Kukta andel Limánešti,
Ando gav le Sinçulešti.
Koa prinjeando le daddehko,
Koa primari le forohko
Kă ciumidea tu o gajo,
O prinjeando o baro.
Pe khă kotor mas thulo,
Ākh šeroro šax šuklo,
Ākh manŕo baro, tato,
Dea tu tut o gajo.
I khă dráz sulluma,
Kă o tut ciumidea.

Xalem me andoa manŕo,
Kárdem phumni ando šero.
Xalea e Iordana andoa masoro,
Kárdea e phumni ando vastoro.

Dințulo, varza, mâncase,
Buba-n nas, îi ieșise.
Caii, paiele mâncat,
Cozile, lor au căzut.
Când cu sare am lucrat,
Căldărie s-au stricat.

Când romii au auzit,
Pe Lena au slobozit.
Și i-au dat de vin un kil,
Lena să nu mai rovile.

Ea toată sticla bău,
Pân'ce beată ea căzu.
Își ia Toma, nora,
După al său Grigorea.
Frunză verde šukarni,
Lena nas pativali.

Culeasă de la unchiul Mocanu a lui Miu și Leanka.

18 Martie 1985

Xalea o Dinçulo do šax,
Kärdea e phumni ando nakh,,
Xalel grast le sulluma,
Pele lender le porea.
Kanal lonesa pekleam,
Il kakaia xaleardeam.

Kana le rom d'ašunena,
La lena drom kai dena.
Dena la khă tila moll
E Lena ten a rovel.

Thola e Lena thai mai pela
Ji pune khanci na jeanelia.
Lel o Toma la borea
Pakla pehko Grigorea.
Patrin záleno šukarni,
Lena nas pativali.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI ION

Frunză verde trei Frunze
Ce Ion Doamne că-mi făcea.
La cârciumă el mergea
Frumos mâncă și că bea.

Un domn mare a venit
La cârciumă s-a oprit,
Pe un cal alb încălecat
Și-o pușcă pe umăr stat.
Cal pintenog la un picior,
Mamă vezi ce grastoro.

Nu-i în viață, nu-i în țară
Ca el nu am văzut eu iară.
Ion din gură cuvânta
Și pe rai mi-l întreba:

- D'auzi domnule la mine
Vreau să iau eu de la tine,
Dacă ai tu de vânzare,
Eu, am bani de cumpărare.

- Ce să-ți dau pe pușca aia?!

- Îmi dai tu țâgane mia...

E DILI LE IONOSTI

Frunză verde trin patrea
So do Iono som kărdea.
Koa birto Devla gălea
Mundro xalea thai pilea.

Ăkh rai baro Devlla avela
Angloa birto atărdearăla,
Ankăsto pekh grast parno
La iagaleasa thodino.
Pintenogo kakh punró,
Dale, dikh so grastoro.

Nai po traio, nai po cem,
Sar leste me na dikhlem
O, Iono andoa mui phenela,
Le gajes kadea pušela:

- D'auzi domnule la mine
Vreau să iau eu de la tine,
Dacă ai tu de vânzare,
Eu, am bani de cumpărare.

- Ce să-ți dau pe pușca aia?!
- Îmi dai tu țigane mia...

Mâna-n chimir a băgat
Şi o mie că i-a dat.
Frumos banii îi dădea
Şi puşca i-o cumpăra.

Frunză verde trin patrea
Aşa Ion îl întreba:

- Câtă bani domnule să-ţi dau
Calul alb ca să şि-l iau?!

- Cinci mii şi cinci sutare
Dau calu la cumpărare.

Ion pe el a încălecat
Şi la corturi a plecat.
Pe calul alb parnoro
Pintenog la punroro.

- Cum îmi şade mama mea?!

- Ca tine nu-i nimenea.

- Auzi tu, mamă mo
Dă-mi tu mie pistolo
Să mi-l leg la un picior
Că eu sunt al tău fecior.
Plec să-ţi aduc norișoară
Şi mie o soțioară
Să-mi spele ismenele
Şi tie cămeșile.

Vast ando timiri šola
Ākh mia Devlla kai lela.
Mundro le raiorăs dela
Thai e iagali tinela.

Frunză verde trin patrea
Kadea o Iono kai pušlea:

- Câți bani domnule să-ți dau
Calul alb ca să și-l iau?!

- Panji mii thai panji šella
Thai o grast Devlla kă lea.

Pe leste o rom anklela
Kal căre kă arăsăla.
Po grastoro d'o parno,
Pintenego koa punřo.

- Sar ašelmangă dale?!

- Sar tu na mai dicilo.

Ašunes tu dale mo,
Deta ma koa štaiero
Te phandaules po punřo.
Jeavtar dale me jeavtarî
Te anav tukă boreorî,
Mangă te avel romneorî.
Te thol mîră sosteora
Thai vi tukă le gadora.

A luat Ion ca să plece,
La șogor Strugur să încerce.

- Omenii-s răi nu mergea
Rămâi Ioane acasă.
Că o să-ți mănânce șero
De rămâi mort în dromoro.

Frunză verde trin patrea
Ion la drum că mergea.
La Strugur că ajungea
Și aşa lui că-i spunea:

- Ești tu, Ioane în pace?!

- Sunt în pace, n-am a face.

- Nevastă am venit să iau,
Mamei mele să nigrâu.

- Dacă tu dorești aşa,
Hai să ți-o dăm pe Lena.
Trimite-ți după Lenuța,
Să o facem miresuța.
Hai să mâncăm și să bem,
Mare nuntă să făcem.

Ion toți romii că i-a strâns
Și la cârciumă i-a dus.
Calu acolo lega
Pușca pe umăr ținea.

Lea o Iono o dromoro,
Koa šogoro o Struguro.

- Na jea kă le rom cioră,
Aši tukă Ioane khără.
Kă xan tiro šeroŕo
Ta ašes ando dromoro.

Frunză verde trin patrea
Lea pe o Iono teleardea.
Koa Struguro arăslea
Thai lehkă kadea phendea:

- San tu Ioane d'împač,

- Sîm împaxč, n-am ce face.

- Romni avilem te lau
Mîřa dakă te nigräu.

- Kana tu phenes kadea,
Thai te das tu la Lena.
Tradenta pala e Lenuťa
Te kăras la miresuťa.
Xaidan te xas thai te peas
Baro abeau kaste kăras.

Le romen Iono kai leas,
Thai koa birto nikărdeas.
Angloa birto grast phandela
Pesti iag po dumo nikrăla.

O vadră de vin lua
Şi pe masă o punea.

Cinste mare le făcea
Şi un şir de covrijea.
Iakă Ion ce îmi făcea,
Covriji în vin înmuia.

Cumnatu plin de necaz
Urât la el se uita şi-n haz:

- Tu covriji în vin înmoi,
De ruşine-ti suntem noi.

- Da, auzi, măi Strugure
Auzi tu măi şogore.
Înmoi covrigu în vin
Să fiu treaz să nu mă îmbăt.

Când Struguru auzea,
Pistolu că îmi scotea,
Birtu că-l îngăurea
Şi Ion atunci că fugea.
Fuge Ion şi nu ştie,
Unde să se ascunde.
Doamne unde să meargă
Unde acuma să tragă.

Un pol de aur că a dat
La o văduvă bătrână.
La ea-n pod să se ascundă
Să nu fie omorât.

Khă vadra moll kai lea
Pe skafidi thodeala.

Mundro pativ kai kărăla,
Thai khă širo kovrijea.
Dikta o Iono so kărăla,
Kovriji ande moll bolela.

Lehko šogoro phenela,
Jungales o kai dikhăla:

- Kovrijea ande moll boles,
Amen po lajav tu des.

- D'ašunes tu, Strugure,
Ašunta bre šogore.
Me kovrigo kă bolau
Ande moll ten a matiuau.

Kana o Struguro ašundea,
O štaierito ando vast lea
O birto ciruisardea,
Hai do Iono kai našlea.
Našel o Iono ci jeanel,
Karing Devlla kaste lel.
Karing Devlla kaste jeal
Kai Devlla kă garadeol.

Deakh polo sumnakuno,
Kakh phureofrí korkoro.
Ando podo te mekăles
Le rom te na mudarăňles.

În pod el s-a urcat,
Dar scara că a uitat.
Trec oamenii-n sus și-n jos,
Ion în pod este ascuns.

Un sărac ca vai de el,
Și sărac și nesărat.
Ce Doamne că a făcut
În pod el că s-a urcat,
Și pe Ion că l-a găsit.

Frumos pe drum că l-a pus
Păn' ce toții l-au răpus.

Au pus romii ca să plece
Dar unul mai sărac văzu
Că Ion și-a ridicat capu.
Săracu ce l-a văzut
Pe Strugur l-a înștiințat:

Ion a capul a ridicat,
După noi el s-a uitat.
Înapoi ei s-au întors
Și viața lui au stors.
Pământ peste el puneau
Definitiv omorau.
Au pus mâna și au plecat
Pe Ion mort l-au lăsat.

Culeasă de la unchiul Mokanu a lui Miu și Leanka
17 Martie 1985

Ando podo ankăsteas,
Ta e skara bîstărdeas.
Jean le rom opră, tele,
Le Ionos na arkhle.

Tale iekh mai cioroŕo,
I cioroŕo, i bilondo.
So Devlla kai kărdeas,
Ando podo ankăsteas,
Thai le Ionos d'arakhleas.

Les Devlla ando drom thodeas
Thai les mullo kai mekleas.

Thona le rom thai tradena
Thakh cioroŕo palal dikhăla
Ko Iono šero vazdela,
O cioroŕo les kaui dikhlea
Mui po Struguro kai dea:

O Iono šero vazdea,
Pala amende kai dikhlea.
Parpale kai amboldena,
Al doilea kă mudarăna.
Pa leste phuw kai thode
Dăfinitiv mudarde.
Vast thode thai tradine,
Le Ionos on mudarde.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI FINULO

Mulți romi Doamne erau
La un loc cu toți stăteau
Pe islazul câmpului
La verdele porumbului.
De Uculo fiind păzit,
Paznicul cel înrăit.

Buzatu ce îmi făcea,
O noră că își tocmea.
La cărciumă că mergeau
Cu cine se întâlneau.

Pe Finulo l-au găsit
Frunză albastru i-au vorbit.
Buzatu că i-a grăit
Și l-a chemat la birt:

- Hai că nuntă am legat,
Vino cu noi la băut.

Când la cărciumă au ajuns
Vadră cu vin ei au pus.
La Finulo-n mâna au dat
Fain au băut și mâncat.

E DILI LE FINULOSTI

Thai but rom Devlla d'avena
Andekh thanoro bešena
Po islazo do baro
Koa záleno kuruzo.
Arakhăles do Ukulo,
O pazniko o jungalo.

O Buzato som kärdeas,
Bori o tomnisardeas.
Thai koa birto on găle,
Kas ando drom arakhle.

Sa i do le Finulos,
Patrin záleno pe jos.
So do Buzato phendeas
Koa birto les akhardeas:

- Haida kă foro kărdem
Bori me tomnisardem.

Kana koa birto arăsle,
Ăkh vadra moll kai pile,
Koa Finulo ando vast deas,
Mundro xalea thai pileas.

Caii lor că au intrat
În holdă și au stricat.
Paznicul când a văzut
La ocol i-a găzduit.

A lui Finulo căluți
Și de la ai lui părinți.

Când aşa el auzea
La Buzatu se ducea.
De cămașă că l-a prins
Buzatu când s-a văzut strâns,
Mâna pe un par a pus,
Și-a dat săngele de-a curs.

Când Finulo că vedea,
Mâna pe cap își punea
Și de sânge se umplea.
Atunci el ce îmi fugea
Și la poștă se oprit
La telefon a vorbit.
Un telefon fulgero
Ca să vină județo.
Ca să ia ducați bară
De la bieții romoră.

Miliția ia jumate
El își ia de la ei parte.

Culeasă de la unchiul Puia.
10 Ianuarie 1986

So dol grast kai kărăna
Ando kuruzo kai šona.
Āta o pazniko avileas
Thai le grasten o kai leas.

Sav le grast le Finulohkă
Thai i lehkă daddorăhkă.

Kana o Finulo ašundeas,
Mui po Buzato kai deas:
Les mundro Devlla akhardeas,
O Buzato, d'ašundeas.
Vast po tillo kai thodeas
Lehko šero pharadeas.

Kana o Finulo dikhleas,
Vast po šero kai thodeas,
Pherdo rat o macileas,
Thai o Devlla prastaias,
Ji kai pošta o găleas
Ākh thaoro kai mardeas.
Tilifono fuljero,
Kaste avel o judeťo.
Kaste len makhle bară
Katal cioră ūomoră.

Āl xarkumarea len dopaši,
O lel i love ando vast.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL BUGULUI

În Bugul cel mare
Iată o întâmplare.
De la romii ce au fost duși
Care acolo au fost puși.

Bate vântu' cu zăpadă,
Fără soarele să vadă.

O boreorî ce-a făcut,
Traista pe umăr a pus
La dogheană că mergea
Doi poli de aur schimba.

Pe drum cine o vedea
Cu necazu se întâlnea.
Un neamț ea că vedea.
În șanț că se ascundea.
Cizmele s-au apropiat,
Și aşa au întrebat:

Ştii țigancă să ghicești,
Numele să-mi tălmăcești?

Tremura și înjura
Să te mânce umbrele

E DILI LE BUGOSTI

Ando Bugo do baro
Ākh divano da phuro.
Oč sas nigărdine
Sa le rom thodine.

Marăl e bravall iwesa,
Nai ci ākh des khamesa.

So khă boreorî kărdeas,
Straiça po dumo thodeas.
Koa dogheano teleardeas,
Dui poliç parugleas.

Kas ando drom arakhleas,
O ciorîmos maladeas.
Āta avel ākh neamço:
Garadili ando şanço.
Le khărea paşa la avena,
Thai kadea la kă puşena:

Ştii țigancă să ghiceşti,
Numele să-mi tălmăceşti?

Izdrala thai akuşela
Xal tu dale ăl uşalea

Dale nu știu numele.
Ce să spun eu acuma,
Că nu știu nimic.

A spus doi și deșudu-i
Și a mai spus și biștai-dui.
Numele nu îl ghicea,
Și atunci neamțu ce făcea.

În mâna biciu a luat
Și peste față i-a dat.
Femeia atunci că fugea
Pân' la corturi ajungea.

Femeia fugea în față
Și în urmă venea neamțu.

A făcut cum a făcut
În cort ea că a intrat.

Neamțu că se apleca
Baioneta descărca
Într-un copilaș micuț
Pe care-l chema Gheorghiț.

Când femeia a văzut
Părul din cap își smulgea.
Bărbatul ei ce-mi făcea,
În mâna ilău lua
Una neamțului trăgea
Pân' dopu nu se vedea.

So te phenau akana
Khanci me kă na jeanau
Dale so te mai kărav.

Phendea dui, dešudui,
Thai phenela bišthaidui.
O anav ci arakhăla,
So do neamço so kărăla.

Bicio ando vast kai thodeas
Thai palako mui ka ideas.
E romni atunci našela,
Ji kal çäre aräsăla.

E romni našel anglal,
O neamço avel palal.

Katar e romni kai dela,
Tala ākh podi nakhăla.

Oçal o neamço bandeola,
Thai baioneta skăpila.
Andekh šaoro çikno,
Kai bušolas Gheorghiço.

Kana e romni kai dikhăla,
Pehkă ball ankalavela.
So do rom kai kărdeas,
Dopo ando vast kai leas.
Iekh le neamços ka ideas
I o dopo xaleardeas.

Jandarmii că veneau
Și din gură întrebau:

Spuneți cin'l-a omorât,
De nu vreți să vă fac vânt?!

Copilașu i-a în brațe,
În față la jandarmi vine:

- Eu în acest om am dat,
Că sufletu i-a luat.

El a tras cu baioneta,
De i-a îngăurit țasta.
Făcut moarte pentru moarte,
Eu mi-am făcut dreptate.
Jandarmi ce îmi făceau
Pe rom că îl ridicau.
Și din gură îi spuneau:

- Pușcăria a treia moarte,
Asta îți e dreptate.

Culeasă de la bunica Luba a lui Tomiță și Tincuța.

27 Aprilie 1983.

Ătal xarkumarea avena,
Andoa mui kai pušena:

Spuneți cin' l-a omorât,
De nu vrețui să vă fac vânt?!

Šaorăs lel ande angali,
Lesa avel koa xarkumari:

- Eu în acest om am dat,
Că sufletu i-a luat.

El a tras cu baioneta,
De ia îngăurit țasta.
Făcut moarte pentru moarte,
Eu mi-am făcut dreptate.
So dol šingale phenena
Le romes vazdena.
Lehkă on kai phenena:

- Pușcăria a treia moarte
Asta îți e dreptatea.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI BUDEA

Pe drum trece o căruță
De toți romii așteptată.
Ca să-și cumpere sare
Să și-o pună-n mâncare.

Dar ursarul ce făcea,
La romi el că spunea:

- Nu dau sare la țigani,
Nici pe aur nici pe bani.

Budea atunci ce-a făcut,
Mâna pe el i-a căzut.
Rău în ursar că a dat
Până mort l-a lăsat.

S-a dus Budea pe-nseart
Și pe romi le-a întrebat.
Mulți bani el că strâng ea
Și la Iași că ajungea.

După o săptămână jumate
Nu se arată nici o veste.
Când nevastă-sa a văzut

E DILI LE BUDEASTI

Ăkh urdon nakhăl poa drom,
Ajukrăń les sa le rom.
Te tinen lestar lon
Ando xabe kaste šon.

O ursari so phenela,
Le romen akušela:

- Nu dau sare la țigani
Nici pe aur, nici pe bani.

So do Budea kai kărdeas
Vast po ursari thodeas.
Jungales o kai mardeas,
Ji pune mullo mekleas.

Lea pe o Budea teleardeas,
Ka sal kîrduri găleas.
Love katal rom tideas,
Thai ando Iaši teleardeas.

Nakhlo ākh kurko thai dopaši,
Na avilo o dandoa Iaši.
Kana e romni dikhleas

Cu noru-sa a plecat.
În oraș ele întrebau
De urma lui ca să dau.

Ce mai plâng și ce mai zbiară
Unde o fi Budea iară.
Au umblat dar n-au găsit,
Urma nu s-a pomenit.

Când acasă că veneau,
Cu toții Doamne plângneau.
Miliția ce-mi făcea
Pe toți romii că strângaea.
Într-o mare grădină
Le puse de pomană.

Toți romii că mâncau,
De nimica nu știau.
Numa unu mai bogat,
Că era mai îmbrăcat:

- Chemați și pe Bulibașa
Să nu ne ia cu cravașa.

Când mâncau țiganii bine,
Ce găseau în străchine?!
Dintr-o mână și-un picior
Ce mergea po dromoro.

Adă-l și pe Bulibașa
Că el ne este Vătafu

Pehka boreasa găleas.
Ando foro on pušen
Le Budeas te arakhăń.

Thai çipin thai mai roven,
Ci jeanen karing te len.
Khanci on ci arakhăń,
Thai phaón, thai merăń.

Khăŕă Devlla kă avena,
Thai bešena thai rovena.
So doi rejiunea kărla,
Sa le romen oi tidela.
Andekh bari bar kai thola
Bari pomana kărăla.

Sa le rom Devlla kai xana,
Khančstar on na jeanena.
Talekh rom mai anzardo,
Kă o sas mai xureado:

- Chemaťi și pe Bulibaşă,
Să nu ne ia cu cravaşa.

Xana le rom mai mišto,
So arakghăna ando čaro?!
Lehko vast,lehko punró,
Kai jealas po dromoro.

Adă-l și pe Bulibaşu
Că el ne este Vătafu.

Bulibaşa vostru-oftez-
Voi l-aţi mâncat cu orez.

La margine de oraş
Au mâncat un Bulibaş
Unii nu ştiu, alţii plâng
Unii îşi varsă maţele.

Culeasă de la unchiul Mocanu a lui Miu şi Leanca.
7 Februarie 1985

Bulibaşa vostru-oftez-
Voi l-atî mâncat cu orez.

La margine de oraş
Xale un cap de Bulibaş
Unii xan, unii roven
Unii den thai mai šaden.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL CIORULUI

Frunză verde trin patrea,
Trin patrea, trin luludea.
Ce Iono că îmi făcea
În Vânju el îmi pleca.

Soacra lui ce îmi făcea,
Bărbatu său că murea.
În Pistolo din Gârla,
Acolo Zăria merăla.
Când el Doamne a murit
Frumos că l-au îngropat.
După şase săptămâni
Duda telefon că da
Din Pistolo din Gîrla:

- Cu mine să te întâlneşti
În Gârla chiar la Pistol
Unde socru tău a murit.

- De ce soacră eu să vin
Că am multe de lucrat.

- Să dau hainele la fată,
Galbenii ce i-am promis.

E DILI LE CIORASTI

Frunză verde trin patrea,
Trin patrea, trin luludea.
So do Iono kai kărdea
O Vînjoste teleardea.

So lesti sastri kărdeas,
Lako rom kai muleas.
Ando Pistolo ande Gîrla,
Oce o Zăria merăla.
Kana o Devlla muleas,
Mundro les praxosardeas.
Ka le šov kurkă so kărla,
Duda tilifono marăla
Ando Pistolo ande Gîrla:

- Ando Vînjo te maladeos
Dande Gîrla ando Pistolo
Kai tiro sastro mulneas.

- Sostar te avau sastrie
Sî ma i man še butie.

- Le çoale la šea te dau,
Le makhle te šinavau.

Frunză verde trin patrea
S-a luat Ion și s-a dus.
Acolo când a ajuns
Cu soacra el s-a culcat.
Șase săptămâni a stat.
Pe soacră a sărutat.

Când în Vânju s-a întors
Și pe romi că întâlnea
Pe Ionică a lui Kanta
Și pe Brati a lui Lucica.
Ce romi că i-au făcut?
Frânghie mare au luat,
La un copac au legat
Și în el atât au dat
Pân' de voie au lăsat.
Că romii seama și-au dat.

Frunză verde trin patrea
Sulimano apărea
Drumul lui că îi dădea.
Înapoi Ion că mergea.
În Pistolo cel din Gârla
Unde soacra lui stătea.
La soacră și la nevastă
Mai aveau și-o mare fată.

Ce Ion că îmi făcea,
Poala cortului ridica
Și la umbră el stătea.
Și cum el stătea pe jos,

Frunză verde trin patrea
Leape o Iono thai gălea.
Mundro oce kana arăsleas
Thai la sastrea ciumideas.
Šov kurkă o așileas
La sastrea o ciumideas.

Parpale ando Vînjo jeala
Thai le romen arakhăla.
Do Ionika la Kantako
Thoa Brati la Lucikako.
So lehkă-l rom kai kărăna
E dori bari kai lena,
Koa kašt les phandena.
Kaditi les kai marăna,
Ji dă voie kai mukăna.
Kă le rom atearăna.

Frunză verde trin patrea
Sulimano d'avilea
Les drom Devlla kai dea
Parpale o Iono gălea.
Dando Pistolo ande Gîrla,
Ka pesti sastri kai jeala.
Ka e sastri thai romni
Mai sas i khă řei bari.

So do Iono kai kărdeas,
Podi čărati vazdeas
Mundro ušalin thodeas.
Kana o tele bešleas

Cămeşa din spate a scos.
Când urmele a văzut
Lulludi că a fugit,
La maică sa și i-a spus:

- Prikaza să te mănânce
Viața din Ion că se duce.

Când Ion a auzit
Tare mult s-a supărat.
Cureaua o desfăcea
Și-n Lulludi că dădea
Pân' dă voie că lăsa.
Lulludi ce a făcut
Apă tare a băut,
Și ea Doamne a murit.

Ion atunci a rămas
Cu a lui soacră cum a vrut.
Pe nevastă a omorât.

Pe Lulludi a îngropat
Și cu soacra a rămas.

Duda era cam bătrână
Și s-a dus și ea pe gârlă.

Culeasă de la unchiul Mocanu a lui Miu și Leanca.
17 Aprilie 1984

Gad pai rafin kai šudeas.
Āl vārci kana dikhleas.
Soi Lulludi prastaiias,
Thai pehka dakă phendeas.

- Xal tu dale o cuiorîmos,
Mudarde le rom le Ionos.

So do Iono ašundeas
Thai jungales xoleaileas.
Xravli pa leste leas
La Lulludea kai mardeas
Pân' dă voie kai mukleas.
So doi Lulludi kärdeas
Vitriono oi pileas,
Thai vi oi Devlla muleas.

O Iono kă d'ašileas
La sastreasa sar kambleas.
La romnea o mudardeas.

Lulludi praxosardeas.
La sastreasa d'ašileas.

Duda sas phuri kai sas
Thai vi oi Devla mulleas.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI TRICĂ

Frunză verde trin patrea
Trei frunze trei floricele.
Ce Trika kă îmi făcea
Pe alte sate pleca
Ca să îngrașe nevasta.

Drum de trei zile avea,
În două ore-l făcea.
Din cai negrii ce-i avea
In caii albi se schimba.

Pa ei timpul a trecut
Și copiii n-au avut.

Frumos mâncau, frumos beau,
Multă avere ei strângneau.
A chemat pe nevastă sa
Și i-a vorbit cam aşa:
- Multă avere noi am strâns,
De când aici am ajuns.
Plânge inima din mine,
După tatăl meu știu bine,
Pentru mama cea bătrână
Și de dulcea-mi surioară.

E DILI LE TRIKASTI

Frunză verde trin patrea
Trin patrea trin lulludea.
So do Trika som kărdeas
Pe aver gava teleardeas.
Te thulearăl la romnea.

Sasles drom trine desăngo,
Kărdeales dui časurengo.
Andal mărci dol kale
Kărdile Devlla parne.

Pa lende o ciro nakhlo
Thai on sas sa korkoŕo.

Mundro xana,mundro pena,
But mandinora tidena.
Akhardea pehka romnea
Thai phendea lakă kadea:
- But mandinora tideam,
Dă kana d' avileam.
Rovel o illo muŕo,
Pala muŕo daddoŕo,
Andai dei e phureoŕi,
Andai gugli pheioŕi.

Eu aicea nu mai stau
La ei să ajung eu vreau.

În căruță ei au strâns
Și din acel loc s-au dus.
Drum de trei zile avea,
În două ore-l făcea.

Când acolo a ajuns,
D'apoi Trika ce-a făcut.
De trei ori înconjura
Din corturi cine ieșea?
Chiar Orja cea phuri
Ce are o fată šeibari.

- Bună ziua măi šavale,
Bună ziua măi romale.
Bine că v-am regăsit,
Demult pe voi n-am văzut!

- De ce ai venit măi Trică,
Măi tu Trică, rămurică?

- O nevastă vreau să-mi iau
Fată mare să arakhau.
Că de douăzeci de ani,
Aștept copii și nu am.
Fată mare să îmi iau
Copii cu ea sa eu am.
Că am multe bogății
Dar sunt lipsit de copii.

Ta koce ci mai bešeau
Xaida lende te arăsau.

Mundro urdon kai tideas,
Thola Devlla teleardeas.
Sasles drom trine desăngo,
Kărdeales dui časurengo.

Kana oč d'arăsleas,
Valeš Trika so kărdeas.
Trivar le čare īnkolila
Kon andal čare anklela?
So doi Orja e phuri,
Kai sîla khă šeibari.

- Droboitume bre šavale,
Bre šavale, bre romale!
Mišto kă arakhlem tume,
Dămult ci dikhlem tume!

- Sostar avilean bre Trikă,
Bre tu Trikă, rămurikă?!

- Khă romni kamau te lau,
Khă šei bari te arakhau,
Kăta biši bărši nakhle,
Ajukărdem na avile.
Kă šeibari me te lau
Lasa šave te kărau.
Kă sîma but mandina
Nai šeave mîřa romnea.

Frumos o țuică lua
Și la Orja-n mâna da:

- Mătușă fii sănătoasă
Tu să-mi dai a mea mireasă.

- Apoi maică e rușine
Să-ți dau eu ție soție.
Că tu ai o nevastă
Toată lumea o știe.
Asta e rușine mare.

- Ca să am copii o iau
Mult aur pe ea îți dau.
Duda e nevasta mea
Și al doilea flică-ta.

Mare nuntă că făceau
Si mare se veselneau.
Cinzeci de galbeni da
Și nevastă își lua.

Acasă că o ducea
Și un copil îi naștea
Și ochii că-i închidea.

Duda cu el a rămas
L-a crescut pe copilaș.
I-a luat nevastă faină
Și Trică i-a spus aşa:

Mundro rātia kai lela
Ando vast kai Orja dela:

- Bibe te traïs tukă
Foro te kārau tukă!

- Apo Trikă nai lajau
Tukă romni te dau
Tusa foro te kārau,
Kă romni av sî tu tut,
Kadoa sî lajav but.

- Lavla te kărăl šeave
Te jeal muro anav angle.
E Duda ašel bari
Thai ti šei e çikni.

Mundro foro kai kărăla
Thai mai xana thai mai pena
Panvardeši kăpara dela,
Thai romneorí o lela.

O khără kai nigărăla.
Thakh řaoro kărăla
I āl iakha phandavela.

E Duda lesa ašileas
Šukar řav bareardeas.
Romni řukar lehkă leas.
Thai o Trika so phendeas:

Las-o mie la bătrân,
Că tu ești doar copil.
Iți iau alta mai nouă
Și mult mai šukară.

Și aia Doamne a murit
Și alta nouă a luat.

Nu i-a mai dat-o copilul
Cu nevastă-sa a rămas.
Iar Trică cu Duda sa,
Cu Duda nevastă-sa.

Mekh mande koa phuro
Kă tu san bre çînoro.
Lav tukă aver nevi,
Mai šukar ševalui.

I kodea Devla muleas
Aver nevi o kai leas.

O šaoró na mekleas.
Pehka romneasa ašileas.
Thai o Trika la Dudasa,
La Dudasa la raiasa.

Te aven baxtale romale!

CÂNTECUL LUI IACIULO

Iaciulo ce a făcut
Căldarea el a văzut
La un om care a venit
Cu căldarea la cârpit.

Frații lui că alergau
'naintea omului ieșeau.
Căldarea ei au luat
Și începură la lucrat.

Iaciulo ce s-a gândit
Sa dus la ei ca tâmpit.
Atât pe toți a bătut
Pe toți de i-a betejit.
Capu lor el că a spart
Unul ca mort a lăsat.

Atunci el so kărdea,
În căruță își strânghea
Și la drum că a plecat
Până ce s-a înnoptat
La o fântână ajungea
Și căruța a oprea.

E DILI LE IACIULOSTI

So do Iaciulo kärdea
Kakai bari dikhlea
Kă o gajo kă anela
Kăzano kaste kărăla.

Āta lehkă phral našena
Angloa gajo arăsăna.
E kakaii on kai lena,
Mundro Devlla xîvearăna.

So Iaciulo kai kärdeas
Vast pe belli kai thodeas.
Lença kaditi mardea pe
Ji pune on mudardea pe.
Lengo šero pharavela,
Iekhăs tele kai thola.

Atunci Devla so kärdea
Ando urdon o tidea.
Thai po drom teleardea.
Kakh axing d'arăsleas
Pehko urdon o thodeas,
Oč e reat les kai leas.

Frumos cort a ridicat,
Noaptea acolo a 'noptat.

Fata mare ce-a făcut
Pe ta-său l-a întrebat:

- Lasă-mă tată s'adorm
În căruță să-mi aştern.

- Dormi copilă pe desagi,
Înveleşte-te cu cergi.

Pe la a nopții jumătate
Din fântână iese moarte
Un balaur a ieșit.
Pe Iaciulo la halit.
La nevastă-sa s-a dus
Tot aşa Devlla a răpus.
Avea un copil de tăță
În brațe la nevăstuță.
Nici un os n-a mai lăsat,
Tot el D-ne l-a mâncat.
Lângă flăcău că s-a dus
În aşternut el s-a pus.

Ce fata mare făcea
Pe desagi ea se trezea.
Caii ea a dezlegat
Și i-a dus la păsunat.

A stat cu ei ce a stat

Thai e čāra anzardeas.
Oč ande reat on bešleas.

So doi šei bari phendeas,
Pehkă daddestar pušleas:

- Mekma dadd te sovau
Ando urdon te ašeau.

- Sov, taikă pel galave,
Tho pa tu dui poneave.

Pe koa maškar la reateako,
So koa gor la xaingako
Ātai xala d'avileas
Le Iaciulos d'xaleas.
Ka lesti romni nakhleas,
Vi la Devlla khă xaleas.
Sas ākh šaoro ciučako,
Ande angali la romneako.
Ci kokaliç na mekleas,
Sa les o sap nakhadeas.
Koa tărnăxar kai găleas
Lesa ando than suteas.

So doi šei bari kărdeas,
Pal galave uštileas
Thai kal grast Devlla găleas.
Ka e čar oi nigărdeas.

Bešli lença so bešleas

Şi acasă a înturnat,
La tatăl ei că s-a dus
Aşa din gură i-a spus:

- Şcoala tată, scoală odată,
M-am întors cu caii iată.
A venit le deşudui,
N-am pus nimic ando mui.
Nici pe drum nu suntem
Nici mâncare nu avem.

Ei Doamne nu se trezeau,
Nu se trezeau, nu umblau.

Rece pe el îl găsea,
Şi pe mamă tot aşa.

Când ea morţi că le-a văzut
În sat că a alergat.
La toată lumea a spus,
Şi ochii ei tare au plâns:

- Azi noapte noi am venit,
La fântână am poposit
Şi hoţii că ne-au văzut
Pe tata şi mama au omorât,
Din frăţiorul cel mic,
Nu au mai lăsat nimic.

Când auzit ce-a spus,
Puştile pe umăr au pus.

Thai khără kana avileas,
Ka pehko dadd kai găleas
Muioero pe leste deas:

- Ušti dad, ušti opră,
Kă andem le grasten khără.
Kă avile le edešudui,
Ci šutem khanci ando mui.
Ci po dromoro ci sam
Ci xabe ci tiradeam.

On Devlla kă ci uštena,
Ci uštena, ci phirăna.

Šudro les kai arakhăla,
E dei sa kadea arakhăla.

Kana oi mulle dikhleas
Ando gav kă našleas.
Thai oi Devlla kai phendeas,
Andal iakhora ruias:

- Azi noapte noi am venit,
La fântână am poposit
Şi hoții că ne-au văzut
Pe tata şi mama au omorât,
Din frățuiorul cel mic,
Nu au mai lăsat nimic.

Kanal rai kă ašunde,
Ăl iaga pel dume thode.

Au venit și au cercetat
Pe hoți ei nu au aflat.

Și le-au căutat pe morți
Și nu i-au găsit bătuți.
Atunci minte și-au dat
Că balauru i-a mâncat.

Primarul ce îmi făcea
Ban de argint îmi lua
În patru că îl tăia
Și în pușcă îl băga.

În balaur că trăgea
Capul lui că-i sfârteca,

Când de el s-a apropiat,
Copilașului cel mic,
Capul atunci i-au văzut.

Fata mare ce-a făcut
La unchii ei a plecat
În lacrimi le-a povestit
Cum familia i-a pierit.

Culeasă de la unchiu Mocanu
a lui Miu și Leanca
27 Ianuarie 1984

Thai avile rai thai dikhle
Le cioră̄n na arakhle.

Le mullen kai rode
Ci arakhlele marde.
Pesti godi kai dine
Kă la xala jeangline.

So do rai baro kărdeas
Teleari rupuno leas
Ande štară̄nde šindeas
Ande iagali šuteas.

Kana ande la çîrdeas
Latar o šero šudeas,
Paša late pašileas,
Do řaoro çînoro,
Dicilo lehko šero.

So doi řei bari kărdeas
Ka pehkă kakh teleardeas
Andel iasfa oi phendeas
Sar e xala len xaleas.

Te aven baxtale romale!

ŞARPELE DE AUR

Verde frunză trei frunze
Viața din om se scurge,
Cum se rupe ața-n două
Iată ce va spun eu vouă:
Sus la grădini el mergea
Pe ele de le îngrădea,
Că lemnele s-au uscat,
Altele s-au surupat,
Unele s-au putrezit,
De când părinții au murit.
Totul s-a cam pustiit.

- Soră, soră, surioară,
Adu-mi o cană cu apă,
Că mi-e sufletu' nsetat,
De când aici am lucrat,
Să repar grădinile
Că s-au rupt gardurile.

Sora lui când auzea
Valeș Devlla ce făcea;
Cană cu lapte lua
Și-n pădure se ducea.

O SAP O SUMNAKUNO

Zăleno thai trin patrea
Civava kă thavdea
Sar o thav šindeol pe
Dikta so phenav me:
Opră kal barea gălea
Len kaste o vazdea,
Kă le kašt šutile,
Aver phaŕadile,
Unii kă ternile,
Dă kana-l dadda mulle.
Sa le barea pustii le.

- Phene, phene, pheiorîie
An mangă khă kuci pai,
Kă muŕo dii trušailo,
Dă kana ašadilo,
Te vazdau le bareoŕa
Kă phadile le kaštoŕa.

Lesti phei kana ašundea
Valeş Devlla so kärdea,
Kucii thudesa kă lela
Ando văši telearăla.

Când acolo ajungea
Cana jos ea ca punea
Și din gură aşa striga:

- Sharpe, şarpe, şerpişor
Vino acum încetişor.
Dă-mi o cană cu venin
În faţa ta eu mă-nchin,
Şi-ti dau o cană cu lapte,
Că-i bolnav al meu frate.
Sharpe, şarpe, şerpişor,
Vino acum, încetişor...

Nici vorba nu termina
Şarpele se arăta,
Înspre cană se-ndrepta
Laptele el tot că bea
Până cana se golea.
Venin din gură scotea,
Până cana se umplea.

La frate-său că mergea,
Cana lui îi întindea,
Moartea-n ea se ascundea.
Jumătate cu venin,
O cană din alumini
Şi jumătate cu apă,
De moarte să nu mai scapă.

Frate-său fiind înselat,
Până la fund a ridicat.

Kana oč arăsăla
Kucii tele oi kai thola
Andoa mui kai phenela:

- Sapa, sapa, sapoŕa
Av tu mande akana.
Khă kucii venino dema
Angla tute dau čanga,
Dav tu khă kucii thudesa,
Kă-i nasfalo muŕo phra.
Sapa,sapa,sapoŕa,
Avta lokăs akana...

Ci āi vorbiťa ci sfâršola,
Thai o sapp sîkadeola,
Karing e kucii găleas
Sa o thud o kă pileas
Ande kucii ta manas.
Venino andoa mui ankladeas,
J i kucii pherdeas.

Khără kana avileas,
Ka pehko phral kă găleas,
E kucii lehkă kă deas
E moartea ande late sas.
Dopaše veninosa
Khă kucii aluminosa
Thai dopaše paiesa.

Lako phral trušalo sas,
Ji koa fundo o vazdeales.

Frunză verde trei frunze,
Viața din om se scurge.
Omul are legământ,
De-a fi abur pe pământ.

Venin el că a băut,
Pe dată a priceput
Și din gură i-a grăit:

- Mi-ai luat ochii surioară
Stăpână să fii singură.
Viermii ca sa te mănânce
Sufletul tău să se stingă...

Așa-i spuse și a murit,
Ziua mare-n asfințit.

După ce l-a îngropat,
De acasă a plecat.
La trei zile ea s-a dus
La al ei phiramno i-a spus:

- Iubitule hai acasă,
Hai și fa-mă tu mireasă.
Împreună să trăim,
Să trăim, să nu muncim.
Atâtă avere avem,
De numărat nu putem.

Dar phiramno o drăcui
Din gură așa-i grăi:

Zăleno thai trin patrea,
Lewsti civava thavdea.
O manuši sî phanglino
Pe phuw sar khă aburo.

Kana o venino pilea,
Andakh data o jeanglea
Andoa mui lakă phendea:

- Mîră iakha phene lean
Tukă le averi te ašen.
Te ulen pa tu'l terme
Teo dii te thavdel tele ...

Kadea phendea thai mullo,
Lehko traio šindilo.

Pala so phraxosardea les,
Kăral oi kă teleardeas.
După trei zile a plecat
La al ei phiramno in sat.

- Phiramnea mança avta,
Te kărăsma mireasa,
Andekh than te bešas
Numai te xas thai te peas.
Same but bravalmos,
Te dinas naštisaras.

Bengăskă o phiramno deas
Andoa mui lakă phendeas:

- Lua-te-ar dracu de muiere,
De muiere târditoare,
Fruntea ta este cu sânge,
Dracu'n inima ta.

Când fratele ţi-ai îngropat,
Cum să merg la tine-n sat?
Că eu sunt un om străin
O să-mi dai mie venin.

Pe tine eu nu te iau,
Nu te iau că nu te vreau.
Tu femeie ești spurcată,
În veci nu vei fi iertată.

Pleacă, pleacă de la mine,
Du-te-n negură pustie.
Eu vezi că sunt un străin,
Când cer apă, tu-mi dai venin.

Când ea aşa c-auzi,
Vorba lui ce îi grăi,
Sus, sus, ea a sărit
Şi la urmă a plesnit.

Că phiramno n-a luat
Şi pe ea a alungat.
În bătaia vântului,
Vântului turbatului.

Casa cu averile,

- Lel tu o beng dă juwli,
Dă juwli bezexali,
Teo cikat makhlo'i ratesa,
Teo illo sî le bengăsa.

Kana te phrales praxosardean,
Thai tu les kă mudardean?
Kă me sîm khă manusi străino
Desa ma i man venino.

Că me tut ci kamau,
Romni tut me na lau.
Tu san juwli marime,
Tu san prikăjime.

Telear,teleat tu mandar,
Jea ando kalimos angar.
Dikh me sîm khă străino
Te peau pai desma venino.

Kana oi achundea,
O divano kai phendea,
Opră, opră oi xutili
Thai pă urmă plexnili

Kă o phiramno la ci lea
Thai o la kă našadea.
Ando mardimos la bravalleako
Bravalleako la turbako.

O khăr le mandimatănça,

Casa cu grădinile,
A rămas pustiului
Și a necuratului,
Cum a rămas de la mumă,
Cum de la frate a rămas,
Cum de la soră a rămas.

Numai este nimeni
Să aibă grijă de ea.

Culeasă de la Mândra lui Nani
Nora lui Rista.
19 Marie 1985

O khär le bareança,
Ašilo le pustiohkă
Thai le bengāhko,
Sar ašilo katai dei,
Sar katoa phral ašilo
Sar kata'i phei meklino.

Manai khonikh te dikhäkl
Ando khär te bešel.

Te aven baxtale romale!

